

Plautianus : treurspel

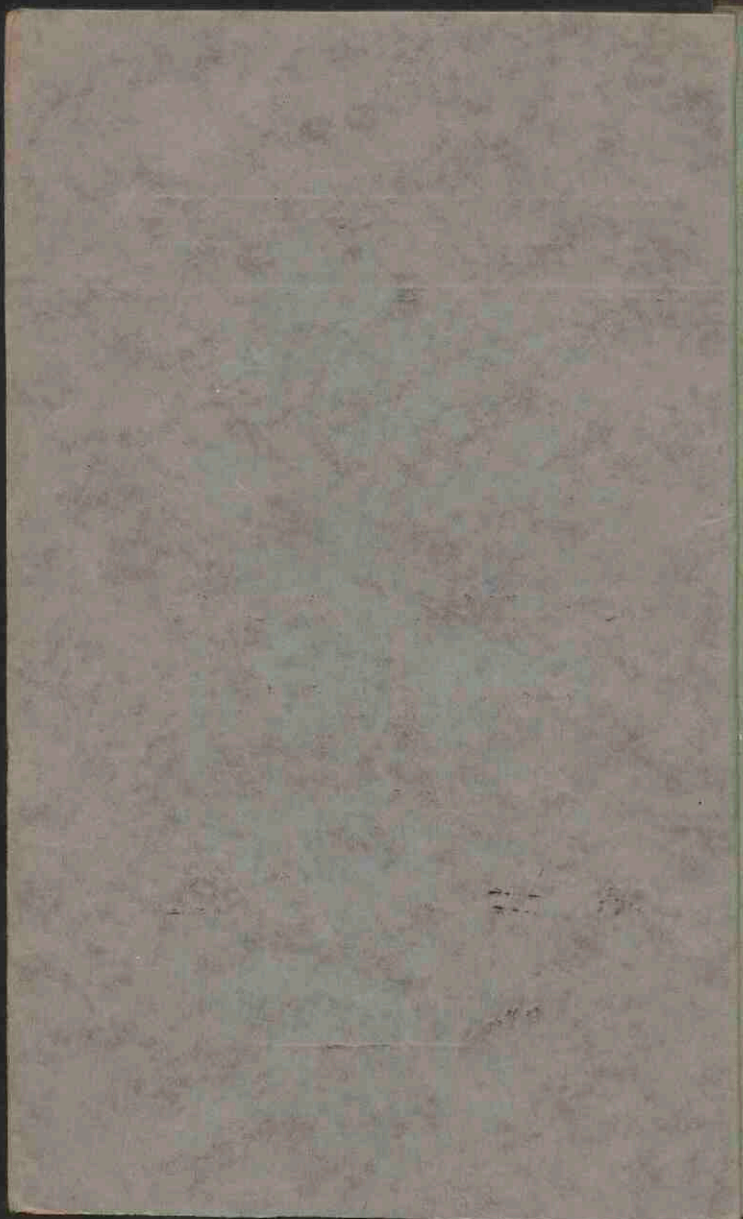
<https://hdl.handle.net/1874/372060>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 873

J. G. W. H. H. H.
n. 717.

Plantarum

Triumph

door Gerard van Loon.

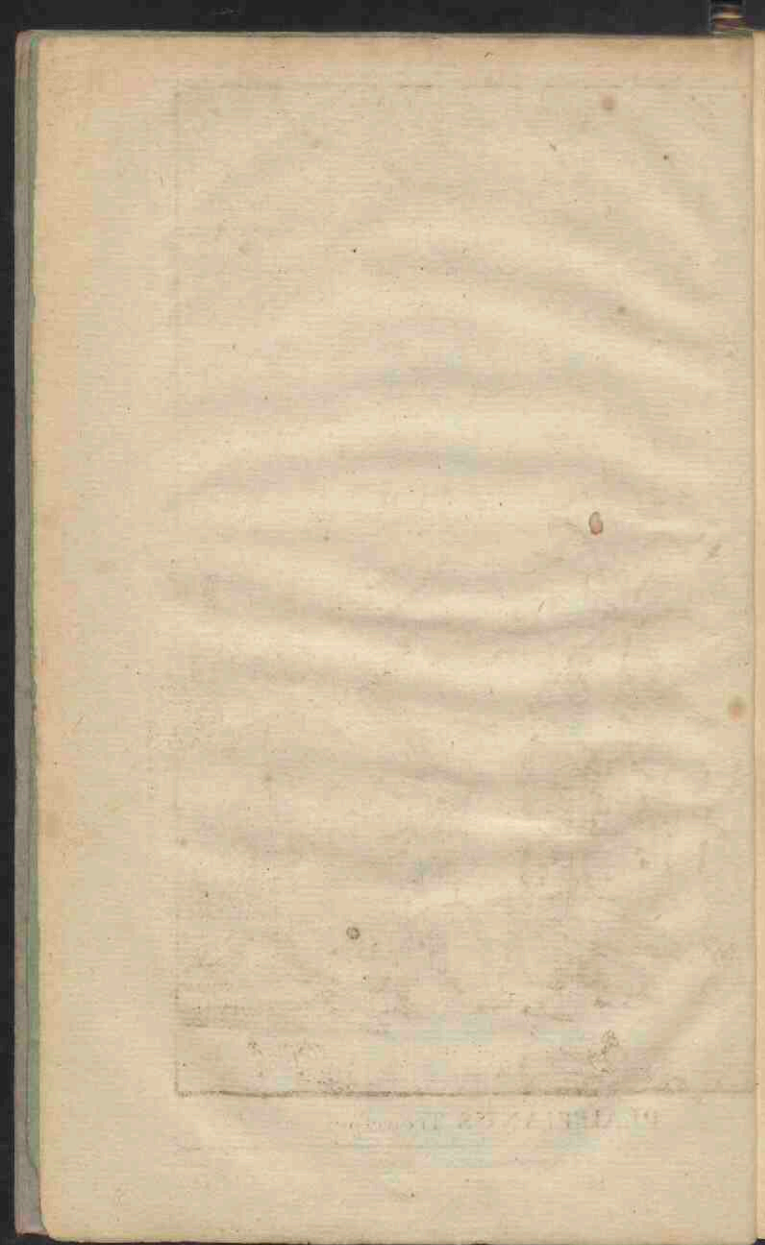
B6F

oudt been
n. 1702 - 1707
1702 - 1707

7 to Michel

PLAUTIANUS, Trennungsspiel.

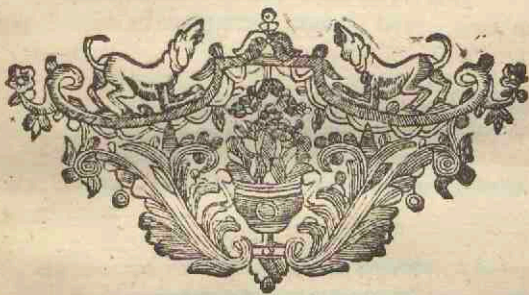

873
PLAUTIANUS

TREURSPEL.

DOOR

GERARD VAN LOON.

TE ROTTERDAM
BY HENDRIK MARONIER,
Boekverkoper.

PLAUTIUS

TRIPLEX

BOOK

GERARD VAN LOON.

DE ROTTERDAM
BY HENDRIK MARONIER,

Boekverkoop.

OP HET
TREURSPEL
VAN
PLAUTIANUS.

T S Plantiaan die hier te voorschyn
wordt gebragt,
Die, schoon Severus hem had 't
hoogst bewind gegeven,
En uit een laagen stam ten top
van 't luk verheeven,
Door heerschlust aangepord, naar 's keizers dood noch
tracht.

Gytoont, ô dichter! door uw pen, het geen voor deezem
Was haat'lyk in een mensch, in dit uw Treurspel aan;
Uw' Melpomeen' verdiendt een' kroon van lauwer blaân,
Ons lecrend', hoe men steeds moet voor het quaaddoem
vreezen.

Hy, die door moord bekleên won de opperheerschappy,
Die's dochters bedgenoot, noch zynen vorst won spaaren,
Stort als een Ikarus in staatzuchts woeste baaren,
En lydt gerechte straf voor snoô verradery.

Per gradus ad scientiam.

VERTOONERS.

SEVERUS, *Rooms Keyzer.*

BASSIANUS, *Zoon van Severus en Medegenoot in
't Ryk.*

PLAUTIANUS, *eersten Raadsheer van Staat.*

PLAUTILLA, *Vrou van Bassianus en Dochter van
Plautianus.*

SATURNINUS, *Hoofdman van 's Vorsten Lyfwacht.*

FIRMUS, *Vertrouweling van Plautianus.*

FLAVIA, *Vertrouwde van Plautilla.*

LYFWAcht.

Het Tooneel verbeeldt Severus Hofzaal
binnen Romē.

PLAUTIANUS.

TREURSPLEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

BASSIANUS, SATURNINUS.

SATURNINUS.

Oe! daar ik zag, myn Heer, uw huw'lyks-
feest volbragt,

En staat ten top van eer gevoerd, by elk
geacht,

Gevierd, en aangebeên: het vorstelyk vermogen
Begunstigd van de Goôn, zoo zeer ten top getoogen,
Dat aller volkren heil, en ook behoudenis

Van uwe gunst of haat alleen afhangend is:

Daar'k zag de mogentheên, gebuuren uwer landen,

Om uwen gunst getroost veripillen de ingewanden

Der dierste schatten, en tot roem uws naams trofeen

Opregten, by de Goôn gesteld en aangebeên:

Wie zou niet denken, dat gy't hoogste welbehaagen

Zoudt hebben, en verzeld van vreugde zien uw' da-
gen?

Te meêr daar u de band van 't huw'lyk hadt gepaart

Aan eene, welker deugd haar glans be-evenaart.

Wier zedenryk gelaat, zoo vol bekoorlykheden,

Was waard van eenen vorst, als gy zyt, aangebeden.

BASSIANUS.

Neen Saturninus 't is nochtans om deeze trou,

Dat myne ziel gedrukt door knagend naberou,

6 P L A U T I A N U S.

Van deeze voorfpoed walgt, niets kan myn hart be-
haagen:

In't midden van de pracht moet ik myn lot beklagen.

SATURNINUS.

Ik zie het hoe uw druk vermeerdert dag aan dag,
Hoe veel ook dat de kragt van dien op u vermag.
Maar Goôn! ik ftond verzet, verrukt, en opgetoogen,
Als ik aanhoorde hoe uw hart door toorn bewoogen
Haar, en haars vaders val bedreigen quam.

BASSIANUS.

Des weet

Dan eindlyk de oorzaak, en den grondflag van myn
leed.

Het heugt u hoe de vorft kreeg 't uyterft welbehaagen
In Plautianus doen; 't gebied hem op quam draagen
Der heyren van den ftaat, met fchatten, achtbaarheên
Ophoopte, hem den ftoel eens raadsheers deedt be-
kleên:

Tot zoo ver dat geen raad, hoe heilzaam z'ook mogt
wezen,

Vondt ingang by den vorft, dan eerft van hem ge-
preezen,

En goed gekeurd: zoo dat al't geen 'er in den ftaat
Behandeld wierdt, door hem gefchiede op zynen raad,
Hy van den vorft aldus begunftigd zag zich vreezen,
Geveftigd zynen ftaat, en heil ten top gereezen.

Waar op zyn geeft door dit zoo dartel lot geftreeld
Wierdt trots, terwyl hy't regt ontwaffen zich ver-
beeldt:

Deedt door den overlaf den roomfchen ftaat ver-
zugten,

Zyn lot beklagen, en de aloude vryheid vlugten.
Hierom wierdt hy van my als eene peft van 't hof
Te vinniger gehaat.

SATURNINUS.

Ik weet wel dat dit ftof

Tot

Tot veele tweespalt gaf.

BASSIANUS.

Des ik met 't ryk bewoogen,
Stelde aan den keyzer Plautianus doen voor oogen.
Maar 't was om niet, want, tot vermeerd'ring van
myn leed,
Aanschouwde ik hoe myn raad vergeeffche poging
deedt.

'k Onftak flegs zynen toorn, terwyl het ryk van
Romen

De rykfte burgers om hunn' fchatten om zag komen.
Waar door zyn' geldzugt zulken rykdom heeft ver-
gaart,

Dat nimmer vorft van 't ryk dien heeft be-evenaart.
In die gemene druk, wat groeiden myne plaagen,
Als 't vaderlyk gezag tot bruid' my op quam draagen
Plautilla, die myn haat . . . doch ftaaken wy 't verhaal
Dier trouw' in weerwil aangeaan, denk of deez'
quaal

My, Saturninus, niet met rede doet verzugten,
En of een echt door dwang geftaafd my geeft ge-
nugten,

Om dat ik het heelal beheerfch.

SATURNINUS.

Ik ftaa verfteld

Myn heer, om de oorzaak van uw leed aan my
vermeld.

Te meêr nu ik verneem, hoe gy hebt opgedraagen
Uw' hand aan eene, die uw oog reets kon mishaagen;
Daar veele fchoonheên door haar hoog gellagt ver-
maard

Om ftryd toen dongen, om met u te zyn gepaard.
Doch ftaa my toe dat ik de rede aan u mag vraagen,
Waarom gy haar getrouwt hebt, die u kon mishaagen?

BASSIANUS.

't Zy myne geeft bedwelmd op 't voorftel deezer trou,

't Zy dat myn haat verdoofd was doorte groote rou,
In 't einde ik stemde 't toe; myn afgunſt quam te
ſwichten

Van kragt ontwapend, doorte zeer gevierde pligten
Van 't vaderlyk ontzag. ach! naar ik myne hand
Gaf, en met tegenzin floot dien gehaten band,
Zoo heeft myn hart geen heil, of vreugde meêr te
wachten.

Zeg wreeden vader, die zyt de oorzaak myner klach-
ten,

Waarom my teffens niet gedompelt in het graf,
Toen me uwe hand tot bruyd 't gehaate voorwerp gaf?
Dan eenen loop beſtemt, waar in ik myne dagen
Slyt afgepynd, en moet myn dood'lyk leed beklagen?
Of had geene ed'le maagd uw onderhorig ryk,
Die aan uw oog beviel, in ſchoonheid haar gelyk?
Zoo zou nochtans een drang der hoogſte mogent-
heden

Om't zeerſt verlangen door het echtaltaar te treden
Met ons in naau verbond. doch wat noopt mynen
geeft

Te ſmaalen op den vorſt? ik ben, ik ben 't geweest.
En myne ſwakheid komt den ſtraf met regt te draagen,
Mits ze in den echt geſtemt heeft, die haar kon mis-
haagen.

S A T U R N I N U S.

Bedaar myn heer, waar toe vervoeft de druk uw hart,
Uw leed is groot, 'tis waar, ik deel in uwe ſmart:
Doch hoe die grooter, en in kragt is op gereezen,
Hoe eene hooge ziel meêr moet ſtantvaſtig wezen:
Haar lot braveerende trots onder de oogen gaan.
Wat ſchemerend vernuſt kan al de midd'len raân,
Die licht het noodlot heeft tot uwe hulp beſchooren.

B A S S I A N U S.

't Is vruchteloos gehoopt, daar 't alles is verlooren.

SATURNINUS.

Verban die wanhoop, want het lot licht uytkomt
geeft.

BASSIANUS.

Kan hy wanhoopen, die geen' hoop meêr over heeft?

SATURNINUS.

Zoo lang'er tyd is, is'er stof tot hoop gebleeven,
Die door verandering tot ons behoud gedreeven
Schaft middelen ter hand: de tyd verwisselt vaak,
En die verwis'ling geeft gelegenheid tot wraak.

BASSIANUS.

Maar veeltids langzaam: doch ik sweer by de op-
permagten,

Dat hy heeft zynen val van mynen haat te wachten.
Die slegs tot wisser slag, verkropd, wordt uyt gesteld,
Op dat hy treffen mag met des te meêr geweld.

't Is u bekend dat my geen' middelen ontbreeken,
Om op hun beide dit gehaat verbond te wreeken:
Mits dien den vorst, reets oud, de kragten gaan te niet,
En door zyn' dood op my het heele ryks gebied,
Als oudsten zoon vervalt: wat vleidt dit myn' ge-
dagten!

Wat vreugde staat my niet, van haar verlost, te wach-
ten!

Maar ach! wie weet of niet zyn' list, met regt verdagt
Ons voorkomt, als vergeefs nabet'ren tyd verwacht
Myne al te trage wraak! ja het was hem gegeven
Gelegenheid, waar door hy om 't bezit gedreeven
Van 't Keyserlyk gebied, het uysterst zou bestaan,
Ons' dood bestemmen, en . . .

SATURNINUS.

Myn heer, hy komt daar aan:
Ontwyk zyne aanspraak, wil zyn byzyn u onttrekken,
Dat meêr verwydering mogt komen te verwekken
U zelfs in weêrwil.

BASSIANUS.

Neen: ontveinzen wy den haat
Door 't vleijen, die hem des te meêr te duchten staat.

T W E E D E T O O N E E L.

BASSIANUS, PLAUTIANUS,
SATURNINUS.

PLAUTIANUS.

Verschoon my, vorst, zoo ik uw onderhoud
moet stooren,
Myn' komst geschiedt geensins om het geheim te
hooren
Van uw gesprek, maar wensch met deez' gelegent-
heid,
Wyl ik u vond in 't hof, den last my opgeleid,
En 't keyzerlyk besluit aan u bekend te maaken:
Staa toe dat ik volvoer . . .

BASSIANUS.

En welk gewigt van zaaken
Is 't voorwerp uwer komst?

PLAUTIANUS.

't Is u bekend, myn heer,
Hoedanig het gerugt vervulde meêr en meêr
Heel Romen, hoe door moord, en rovery de landen
Der Britten zyn beroerd: ja, dat zy zaamen spanden
Ten kosten van het bloed der krygsliden van den staat,
Tot kreuking van het regt des keyzers: en dit quaad
Zou zoo in aanwasch zyn door tweespalt toegeno-
men,
Dat by gebrek van hulp veel onheil stondt te schroo-
men.

BASSIANUS.

't Is zoo. doch 't was te los, indien de vorst 't gemeen
Geloof gaf.

PLAU-

T R E U R S P E L. II
PLAUTIANUS.

Maar 't gerugt van dien komt over een
Met 't vast berigt het geen men aanstonts heeft ge-
kreegen.

De vorst is des te meêr om 't muytgespan verleegeu,
Op 't hooren dat de drift zoo ver hen heeft ontâardt,
Dat zy door 't vreê-vertog des landvoogds niet be-
daard,

Veel min door 't hoog gezag der dier gestaafde wetten
Beteugeld, 't alles komt-zich tot den kryg te zetten.

BASSIANUS.

Wat oorzaak heeft het vuur dier tweespalt aangezet?
Want hoe vervreemd men is van de ingeboore wet,
Zoo zal de mensch niet ligt tot zulk een opzet komen,
Voor hem zyn vryheid is door wuft geweld benomen.

PLAUTIANUS.

't Zy dat ze door de lust van roof zyn aangezet,
Of hen 't gebruyk van eenig voorregt is belet,
't Is niet bekend waar door zy waanen zich beledigd.
Dus is 't des keyzers wil, dewyl zy niet bevredigd
Zyn door beloften, dat vergaderd wierdt de raad,
Op dat gestut mogt zyn het nieu begonnen quaad,
Eer 't meêr te duchten stond door aanwas en ver-
mogen.

BASSIANUS.

Hoe! waant gy door zoo net vercierte reên myn'
oogen

Te blinden met den glimp, en opgeraapten schyn
Van dat de grond diens krygs u onbekend zou zyn?
Neen, Plautianus, neen. wy hebben reeds berigten,
Die u als oorzaak van der Britten twist betigten.
Hoe uwe geldzugt hen balloorig heeft gemaakt,
En 't hevig vuur ontvonkt, waar van het eyland blaakt.
Maar overweegen we eens, wat gy hebt ondernoomen
Met ons zoo plegtelyk te vergen, om te komen
Tot siffing van den twist in den beroepen raad.

ZOR

Zou 't zyn om meê te stemmen? neen. uw' stem
die gaat

De myne ver voorby, die kan den vorst behaagen.

Of dunkt u dat ik zou dien ouden hoon verdraagen?

Dit was myne eer te na: des zal het oorbaarst zyn

Dat hy, wiens stem is als een gods-spraak, daar
verschyn.

Doch zoo de krygsfraad u mogt na myn antwoord
vraagen,

Wel aan, wil dit berigt uyt mynen naam hen draagen:

Hoe dat tot demping van dit nieu ontlooken zaad

Des krygs, men straffen moet den stooker van het
quaad.

Zoo staat'er geen gevolg van afval meêr te schroo-
men,

Mits de oorzaak, daar die door ontstaat, is weg ge-
noomen.

DERDE TOONEEL.

PLAUTIANUS.

WElk eene smaad! ô Goôn, wat wordt myn' deugd
vertreên!

Wat hoor ik? Hemel! nu myn heilzon 't hoogste
scheen

Door's Dochters trou, word ik geblixemd door die
woorden,

Die myn' gespilde zorg verdraijen, die my moorden.

Myn yver wordt verdagt als oorzaak van al 't quaad,

Van't woen der Britten, en den twist van hunnen staat.

Dus moet de hoveling 't bedryf des vorst betaalen,

Die zelden kan in 't hof door 't slaaven roem behaalen:

Temeêr, indien zyn doen een nydig oog beschouwt,

Dat zynen handel, als aan list verdagt, wantrouwt.

Ondankb're schoonzoon! zyn dit reets de wrange
vruchten

Dier

Dier trou? wat staat my dan van uwen haat te dugten?
 Wat zee van rampen, en wat wederwaardigheên,
 Als gy na's keyzers dood den rykstroon zult betreên?
 Dan zal het loon zyn voor 't verspillen myner schat-
 ten,
 Dat ik, ô Goôn! myn' staat zal zien in duigen spatten.

V I E R D E T O O N E E L.

P L A U T I A N U S , F I R M U S .

F I R M U S .

M Yn heer . . .

P L A U T I A N U S .

Wat meldt uw' komst?

F I R M U S .

De maare in 't hof verspreid
 Hoe dat 't onryper uur de krygsfraad was beleid:
 Zoo heeft uw dochter, wier gemoed schein als be-
 fweeken

Door overmaat van rou, ten einde z'u mag spreken
 My afgevaardigt voor het aangaan van dien raad.

P L A U T I A N U S .

Is 't einde van 't een leed een trap tot volgend' quaad!
 Wat mag de rede zyn, en oorzaak van haar zugten?

F I R M U S .

Ik zag haar heel bedrukt myn byzyn staag ontvlugten,
 Haar leed verkroppen, en van droefheid overheerd.
 Zint haar u schoonzoon hadt met zyn bezoek verëert,
 Van 't onderling gesprek is niets aan my gebleeken.

P L A U T I A N U S .

Ontäarde! komt uw wrok zich op Plautilla wreken!
 Was 't niet genoeg, dat gy den vader hadt gehoont?
 Moest ook de dochter zyn met eene munt beloond?

F I R M U S .

Wat denkbeeld maakt u dus verbolgen en verleegen?
 Heeft

14 P L A U T I A N U S.
Heeft Bassianus . . .

PLAUTIANUS.

Wil myn' rampspoed overweegen.
Ja Firmus, let of niet de grootheid van myn leed
Be-evenaart den hoon, dien hy my voelen deedt.
Die trotzen heeft myne eer te reuk'loos durven kren-
ken,
Met my als oorzaak van den tweedragt te verdenken
't Verspillen myner zorg, tot welstand van 't gemeen
Verstrekt het . . . maar ik zie Plautilla herwaars treên.

V Y F D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, PLAUTILLA,
FIRMUS, FLAVIA.

PLAUTILLA.

Zie in wat staat dat u Plautilla komt ontmoeten,
Niet als toen my de raad op 't troufeest quam
begroeten,
Heel' plegtig in den drom van 't roomfche burger-
fchap,
Met vreugde-galm verzeld, en juygend hand-geklap,
Toewenichende eenen reeks van keyzerlyke loten:
Neen vader, neen. beschouw uw' dochter overgooten
Van druk in eenen staat, wiens bitterheid 'k ontvouw,
Beklaagende 't verbond van de aangegaane trou.
Dees echtband heeft ontvonkt een twiftvuur nooit
te dooven,
Dat my de ziel verteert, dat 'k nimmer kom te
booven.
'k Staa bloed aan zynen haat, en de echtsvermaak-
lykheên
Bant hy uyt zynen zin: ja doof op myn' gebeên,
Verstrekt myn byzyn hem het doelwit zyner klachten
En razerny: ver dat myn geest hem zou verzachten
Of

T R E U R S P E L. 15

Of weêr beweegen, hoe myn oog van traanen smelt
Gedrukt door 't denkbeeld dat meêr rampen my
voorspelt.

PLAUTIANUS.

'k Bezef de strengheid van uw leed, in 't hart bewoogen
Met uwe druk: 't lot heeft ons in onz' hoop bedroogen
Daar 't beide ons voelen doet de strafheid van 't geval.
Laat ons gezamentlyk dit onheil even pal
Verdraagen, om in 't eind', was 't moog'lyk noch
te sluiten.

PLAUTILLA.

Hoe! wat moet ik, myn heer, uyt deeze reên besluiten?
Zoo heeft hy zyne gal op u ook uyt gespat?
Of heeft myn' zwakheid uw verhaal niet recht bevat
Door druk verbysterd? wat kan hem in u mishaaigen?
Heeft hy u zyne hand in weêrwil opgedraagen?
Maar neen; hy vindt in my den afkeer van 't geslagt,
En haat den vader, die zyn' vrou heeft voortgebragt.

PLAUTIANUS.

Ja 'k deel ook in den hoon van zynen haat geleeden,
Mitsdien ik zag myne eer door hem t'onregt ivertreed-
den,
Gelasterd myne deugd, die opgeleid de schuld
Van dat Brittanien door tweespalt is vervuld.
Mits myne geldzugt zou de grond dies tweedragt
wezen
Waar door den staat een kryg gansch hachlijk stondt
te vreezen:
En weigert in den raad te komen, onder schyn
Dat zyne stem den vorst niet aangenaam kan zyn,
Zoo lang de myne wordt als gods-spraak aange-
noomen.

PLAUTILLA.

Wat stormen, Goden, staan ons eind'lyk op te komen?
't Schynt dat het nydig lot op midd'len is bedagt
Waar door het onzen staat ten val mag zien gebragt,
En

En niet als ramp aan ramp gefchakeld is te wachten :
 't Voorfpellen van dit leed bezwangert myn' ge-
 dagten,
 Verbleekt door vrees myn' leên, en doet myn ang-
 ftig hart
 In hoop befwyken op 't bevroeden zyner fmart.

PLAUTIANUS.

Schep moed de zaak is tot het uyerft niet gekomen
 Zoo lang Severus leeft staat nimmer haat te fchroo-
 men

Van Bassianus: hoe die ook uytzinnig woedt,
 En dreigt een wiffen val aan ons geflagt. men moet
 Niet buyten nood zyn hart de wanhoop overgeven.

PLAUTILLA.

Ach is ons heil geveft alleen op 's vorften leven!
 Hoe zwak is dan de grond van de opgevatte hoop,
 De minften hinderpaal verkort ons levens loop.
 Die als een damp en droom de naubefchooten' oo-
 gen

Op 't onverwacht ontfchiet: als met de fleep ont-
 vloogen

Is heel het nagtgezicht, en wat daar in verfcheen:
 Bezef wat staat een vorft al droeve fwarigheên:
 Ten doel, hoe zyn bewind meêr is ten top gereezen,
 En uytmunt, des te meêr zyn' haaters bloot zal we-
 zen.

Docheindelyk wie heeft 't vervolgd dier gunft beloofd?
 Hoe licht door achterklap wordt die niet uitgedoofd?
 En Bassianus hart zoo zeer op ons gebeeten,
 Zal doôr dien haat verhard nooit by den vorft ver-
 geeten

Uw doen te lasteren, in fchyn van staats belang
 Onz' dood bevorderen, en wiffen ondergang.

PLAUTIANUS.

'k Beken het, dochter, dat gegrondt is uwe reden:
 Des moet men na den eysch, en tyds gelegentheden
 De

De zaak bevorderen; ik zal den vorst den haat
 Zyns zoons ontdekken, en na 't einde van den raad
 U mondeling verslag van de onderhand'ling geven:
 Dit is het middel 't geen ons ov'rig is gebleeven:
 En zoo dit voorstel by den vorst naar wensch gelukt,
 Dan is ons staat hersteld, zyne afgunst onderdrukt.

S E S D E T O O N E E L.

P L A U T I L L A , F L A V I A .

P L A U T I L L A .

HY gaat: doch myne ziel voorspelt meêr zwaari-
 gheden

Tot onderling verderf; ja 't leit my op de leeden
 Dat dit ontdekken zal vermeerd'ren onze smart,
 Wier aanwasch ik voorzie door de inspraak van myn
 hart.

Ach! Flavia, beschouw de rampspoed van de grooten,
 Hoe wordt hun glans, zoo schoon in 't oog, niet
 overgooten

Met bitterheden, en hoe slijbbrig is het pad
 Waar langs de prys van staat zoo hachlyk wordt gevat.
 En als ons hart naar wensch zyn oogwit heeft beko-
 men,

Hoe ras in weêrwil wordt 't bezit van dien ontno-
 men!

De minste hindernis verstrekt een struykelsteen,
 En velt te laager, hoe ons heilstand hooger scheen.
 Ons staat moet aan uw oog een levend voorbeeld
 wezen,

Die daar hy door myn' trou scheen tot in top gereezen
 Van alle voorspoed, en niets aan zyn heil ontbrak,
 Krygt door dit trou-verbond den doodelyksten krak.
 Dit oogenblik verteert den arbeid veeler jaaren,
 Ontsloopt, 't geen kon door tyd de naarstigheit ver-
 gaaren.

FLAVIA.

Verban de onnutte vrees, mitfdien dat uwe rou
 Het ingebeeld gevaar ver overtreft, Mevrouw:
 Want Bassianus haat zal zyn door het ontdekken
 Verydeld. . .

PLAUTILLA.

't Is vergeefs: niets kan tot welstand strekken
 Van ons door 't grimmig lot ten val gedoemden staat:
 't Was ook te lossen grond, en zwakken toeverlaat
 Zoo deeze hoop my kon door haaren glans bekooren.
 Vermits hy onzen val op heden heeft gezwooren
 My in 't gezigt. na die bekentenis bevroed,
 Of niet zyn haat met regt myn' zwakheid beven doet,
 Uytberstende in den drang van eindelooze klachten.
 'k Heb u 't geheim, en grond ontdekt van myn' ge-
 dagten,
 't Geen nooit, dan nu licht te onbedagt is uytgelekt,
 Maar bleef gestadig door vermomd gelaat bedekt;
 Om zynen haat in 't eind' was 't moog'lyk uyt te
 dooven,
 Door vleijingen: maar neen, 't wierdt van de hand
 geschooven,
 't Was al om niet: mitfdien myn' klachten, en gebeên
 Weêrsluiten op zyn hart, door haat verhard als steen.

FLAVIA.

't Is kenbaar hoe gy hem door teêrheên hebt voor-
 komen,
 Alom geviert, geveidt, en alles ondernoomen
 Van 't geen uw pligt gebiedt; maar Goôn! wie hadt
 verwacht
 Dat buyten reên zyn haat die tederheên veracht,
 En uwen val besluit. . .

PLAUTILLA.

In 't aanzien onzer Goden,
 Als ik hem myne hand op trou heb aangeboden,
 Wierdt zyne tegenheid dier trou door my ontdekt,
 Die

T R E U R S P E L. 19

Die door de vleyers meêr en meêr wierdt opgewekt.
Tot zoo ver dat hy wraakt den band, niet ziende
op de eeden

Van 't wettig trouverbond, naar de oude plegtigheden,
Voor 't heilig echtaltaar zoo plegtelyk volbragt.
Ach! wat bestaat hy niet, die zelfs de Goôn veracht!

FLAVIA.

Wat hoor ik? hoe! was u zyne afgunſt reets gebleeken,
Als gy op 't echtaltaar het trouvuur zag ontfteeken?
Daar doenmaals uwe liefde in top moeft zyn geſfeld:
Mits een gedwonge trou voor altyd werdt verzell
Van rampen. en nochtans gy quant uw' hand te ge-
ven.

PLAUTILLA.

Ik dagte dat gy min ontkundig waardt gebleeven
In zaaken van het hof, en hoofze ſchranderheên,
Uw oog doordringender om zyn geheim te ontleên.
Des weet dan, dat de band van 't huwelyk der grooten,
Veel meêr uyt ſtaatsbelang dan liefde wordt geſloten:
Daar de eige zinlykheid, en vrye keur van 't hart
By 't laaggebooren volk meeft gaa-geſlagen werdt.
Dus was het inzicht dat tot trouwen heeft bewoogen,
Op dat ons ſtaat zoo zeer in voorſpoed opgetoogen,
Meêr luifter bygezet, te vaſter wierdt gegrond,
Ons heil met dat des vorſts vereend door 't trouver
bond.

Maar Goôn! wy zien de hulk dier hoop in 't eind
noch ſtranden,
Ontſloopt door tegenzin zoo vaſt gewaande banden.
Terwyl myn geelt verpynd ſlyt tuſſchen vrees en
hoop,
Door 't loodlot, den te wrang beſtemden levens loop.
Kom Flavia, ik zal u uiten myn' gedagten
In 't naaſt vertrek, daar wil ik vaders komſt afwach-
ten.

Einde van het eerste bedryf.

B 2

TWEE-

T W E E D E B E D R Y F .

E E R S T E T O O N E E L .

S E V E R U S , P L A U T I A N U S .

S E V E R U S .

HEt krygsbesluit zy dan naar ingenomen raad
 Als dat gestraft moet zyn der Britten euvel-
 daad:

Op dat ons hoog gezag mag ongekrenkt herleven,
 Hunn' straf den nagebuur ten voorbeeld zyn gegee-
 ven.

Dus wordt uw' zorg gelast de hoofden van den twist
 Te vleijen met genade, om, als zy door die list
 Misleid zyn tot kunn' schade, en reukeloos in 't waa-
 ken,

De krygsragt onzes staats ter optogt ree te maaken.
 Hy treft te wissel, hoe hy minder wierdt verwacht.

P L A U T I A N U S .

Uw wil zy my een' wet, dien 'k staadig heb betracht.
 En wat het heir belangt, men ziet daar niets ont-
 breeken,

't Is alles vaardig om op 't eerst gegeeven teeken
 Van 't vorstelyk bevel den optogt aan te gaan,
 Zoo hen dees dag, voor 't geen ontbreekt, wordt
 toegestaan.

S E V E R U S .

Uwe onvermoeide zorg, zoo kloek, zoo onbe-
 sweeken,

Tot welstand van myn ryk, en staaten is gebleeken:
 Doch eene fierheid, die vaak al uw doen verzelt,
 Wet Bassianus haat, dien geaanstonds hebt vermeldt:
 De zelfde moedigheid kan 't Roomsche volk mis-
 haagen:

Waar

T R E U R S P E L. 21

Waar door uw yver, die belooning weg zou draagen,
Wordt van dien prys ontzet, mits uw te fier gelaat
Maakt dat de deugden, die zy vierden, zyn gehaat.

PLAUTIANUS.

't Is vaak der menschen aard de daaden te mispryzen
Van medeburgers, die hun nydig oog ziet ryzen
Tot hooger staats-bewind, te meêr als zy gesteld
Zyn boven hun bereik, en scheutvry voor 't geweld.
Dan poogt hun achterklap zelfs de eelste deugd te
laaken,

Hun doen te blaamen, of wel hen verdagt te maaken.
Dus daar uw' mildheid hadt myn heil in top gezet,
Zoo wierdt op my de haat dier vyanden gewet,
Die het gemoed uws zoons, misleid door valsche
streeken,

Om eigen voordeel, deên in toorn op my ontsteeken.

SEVERUS.

Het zelfde hart wordt, door te dartel lot gestreeld,
Veeltyds hoogmoedig, waar door 't anderen verveelt,
En deeze grootsheid kan aan my en hem mishaaغن.
't Geen dient verbeeterd. ik gaa hem 't besluit voor-
draagen,

En noodigen om zelfs te voeren het beleid
Des optogts, waar toe dat het alles diendt bereid.
Dit wigtig onderhoud zal zynen haat verzetten,
Den twist doen smooren, of ten minsten hem beletten
Iets verderste onderstaan, tot leed van uw geslagt.
Wel aan volvoer dien last.

PLAUTIANUS.

Uw wil zal zyn volbragt.

T W E E D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS.

G O o n wat is 't dwaasheid op de vorsten te betrou-
wen!

Zyn heil op hunne gunst, zoo weifelend', te bouwen!
 Een dwarrelwind van 't hof, door haat of nyd gewet,
 Verdrayt der vorsten gunst, hoe vast op u gezet:
 Nochtans men moet zyn fchip aan deeze star beveelen.
 Ziehier de hoop vergaan, die onze ziel kon freelen,
 Door een betrouwen te lichtvaardig opgevat,
 Nu ons' gefpilde zorg van hoogmoed wordt beklad.
 Is dit de trooft? is dit my byftaan, en beloonen?
 Hoe koel was 't antwoord van Severus? die my
 hoonen

Komt door dit bits verwyf, en daar ik had verwacht
 Tot vryburg keyzers hulp, wordt myn gedrag ver-
 acht.

D E R D E T O O N E E L.

P L A U T I A N U S, F I R M U S.

F I R M U S.

Uytzorge voor het heil uws staats wordt onder-
 noomen,
 Dus onverwacht, myn heer, voor uw gezigt tekomen.

P L A U T I A N U S.

Helaas! zal dan de druk vaak grocijen, men den tyd?
 't Schynt myne rampen zich vermeerderen om ftryd.
 Wat is 't? vermeld het leed van 't grimmig lot be-
 fchooren,
 Myn geeft getrooft zich het kloekmoedig aan te hoo-
 ren.

F I R M U S.

't Is een vermoeden, 't geen door my is opgevat
 Van Bassianus, die iets heeft beftelt, doch wat,
 Of hoe zyn aanflag is, dit kon ik niet ontdekken,
 't Geen licht op laater tyd zal komen uyt te lekken.
 Doch 't eenigfte dat ik befpeurt heb, is dat hy
 De legerhooiden fchynt te trekken op zyn' zy.

Hen

Hen voorhouwt hoe de kryg, door u alleen gereezen,
Ten kosten van hun bloed aan 't ryk zou dood'lyk
wezen.

PLAUTIANUS.

Kan 't zyn? Ô ja ik ken zyn haatelyk gedrag,
't Geen ik tot myn verdriet aanschouwde dag aan dag!
Doch schein hy vrolyk, of swaarmoedig? hoe zyn
wezen?
Was het beroerd?

FIRMUS.

Myn heer, dit deedt my 't uysterst vreezen:
Zyn oog, dat brande vol van opgekropten haat,
Zyne innerlyke vreugd' bedwong 't geveinsd gelaat,
En vergezelschapt door een' schar van boezem-
vrienden
Der lyfwacht, in den drom der grootste krygsbe-
dienden

Is hy na 't hof gekeerd: des vrees ik dat dit zal
Op u gemunt zyn, of wel op uws dochters val.
Hierom wil het gedreigd gevaar in de opkomst stuiten,
Voorkom dien aanslag, en verydel de besluiten
Van dien behuuden zoon: die u licht laagen leit.
Dewyl de vorst, zoo vaak tot uwe hulp bereid,
Kan deezen aanslag u ten voordeel doen gedeijen,
Tot spyt der geenen, die uw hoog gezag beneijen.

PLAUTIANUS.

Verkeerde inbeelding! neen. Severus slopt my 't oor,
En geeft de vleijingen myns schoonzoons vol gehoor:
Zyn' koelheid waft, daar de gevaaren slaag vermeer-
ren,
En nu zyn hoog gezag my 't dood'lykft af kon keeren,
Naar maaten van 't gevaar, zoo heeft zyn geest mis-
leid

My in 't gezigt de blaam van fierheid opgeleit:
En de oude dienften zyn met eenen slag vergeeten
By dien ondankb'ren. . .

FIRMUS.

Hoe! de vorst op u gebeeten?
Uw vyand krygt gehoor? streelt hy den euveldoed
Eens wreef'len zoons, wiens haat te regt u beven
doet?

Ik gril op dit vertoog, 'tis uyt met uw vermogen,
En 't algemeen ontzag is met die gunst vervloogen.
Uw heilstand waggelt, die zoo vast scheen, en zoo pal:
Niets dan de laatste schop ontbreekt aan uwen val.
Dan sal uw schoonzoon in uw' dood. . .

P L A U T I A N U S .

Staak uwe reden.
'k Zie Bassianus, die met haast komt herwaars treden
In de aangelege zaal. ontveinzen wy ons leed.

V I E R D E T O O N E E L .

BASSIANUS, P L A U T I A N U S , F I R M U S .

BASSIANUS.

'k **Z**ie gy verwachtte myne komst hier niet, doch
weet
Dat die geschiedt om u de red'nen af te vraagen
Van 't raadbesluit, waar by aan my wordt opgedraagen
't Gebied van 't leger, 't geen ten optogt zich bereidt,
Om 't quaad te straffen van den Brit, eer 't zich ver-
spreidt.

P L A U T I A N U S .

Hoe! daar gy Romen deedt vaak uwen moed be-
schouwen,
Wien kan het beter, dan aan u 't bewind betrouwen?
Het was tot eer en vreugd' als het u aan mag bién
't Bestier van 't leger, 't geen zyn' vyanden deedt vlién,
En wond'ren heeft verrigt. wat staat'er goeds te
wachten?

Als 't u tot hoofd begroet van zyn' gevreesde magten!
Het

Het waant de vrede reets hersteld; ja als gerust
Acht het alreê door u het oorlogsvuur gebluft.

BASSIANUS.

Neen. 'k weet hoe 't heeft de vorst op uwên raad
besloten,

Want u myn byzyn heeft in Romen lang verdrooten:
Dewyl gy wenschende om my van het hof te zien,
Bestooken hebt, dat my de raad het aan zoud' biên:
Op dat myn byzyn u geen oog-getuige strekke,
Van uwen handel de boosaardigheid ontdekke.
Of waant gy dat ik niet doorgrond deez' schrande-
heên?

Dat ik het krygsbewind aanvaarden zou? Ô! neen.
'k Zal 't nooit goed keuren, maar 't besloot'ne te-
genstreeven,

Veel min uyt 't hof my om der Britten twist begeeven.
Wyl uwe geldzucht hen baloorig heeft gemaakt,
Uw doen den twist ontvonkt, waar van het eiland
blaakt;

Daar zy van uw geweld met rede zich beklagen,
Hun land bevryden van dit juk 't onregt gedraagen:
Zoude ik zoo heuschen eisch met strafheid gaan te
keer?

Neen, dit past meêr aan u, die de oorzaak zyt, myn
heer.

PLAUTIANUS.

Ik merk uyt dit zoo bits verhaal, dat meêr uw' reden
Tot grondslag heeft den haat, dan and're billykheden:
't Is ook de zelfde drift, waar door gy staadig maakt
Dat alles, wat de raad bestemt heeft, wordt gewraakt.
Te meêr zoo 't raadbesluit door my wierdt aange-
preezen,

Dan is 'er schyn genoeg om u verdagt te wezen.
Doch zoogy meent dat het besluit iet quaads bevat,
Waarom niet in den raad verscheenen? doenmaals dat
Vertoont, en 't nadeel van 't besloot'ne voorgedraa-
gen?

Maar neen. de tweedragt kan alleen uw oog behaagen.

BASSIANUS.

Jazooder immer twist gestookt wierdt, zoo doet gy't,
Die van dit nieu besluit, en oorlog de oorzaak zyt.

PLAUTIANUS.

Het is uws Vaders wil.

BASSIANUS.

't Zyn uwe meesterstukken.

Maar 'k sweer u, 'k zal verhoên, dat die naar wensch gelukken.

'k Zal die te keer gaan, en betoonen deezen dag
Wie hier in 't hof gebiedt, wie van ons 't meest vermag:
Of ik, of gy, die uyt uw' kleinheid opgetoogen
Schynt naast den vorst in 't ryk te hebben 't grootst
vermogen:

Die door uw meesterlyk beleid den spil van 't hof
Doet draijen naar uw zin. wiens hebluft

PLAUTIANUS.

(Niet te grof)

BASSIANUS.

Het alles uytput.

PLAUTIANUS.

Weet wien gy bestaat te hoonen.

BASSIANUS.

Die zynen eerbied moet aan my, als vorst, betoonen.

PLAUTIANUS.

Nochtans myn' dochter is van deezen vorst de vrou.

BASSIANUS.

't Kon zyn dat dit eerlang u dood'lyk wezen zou.

V Y F D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, FIRMUS.

PLAUTIANUS.

W At donderslag is dit, my in 't gezicht tehoonen!

FIRMUS.

Het schynt hy zynen haat door dit bestaan wil kroonen:

Mits zyne komst hier toe gerigt was.

PLAUTIANUS.

Ach, wat smaad!

Wat trotsheid! wat besluit voorspelde dit gelaat!

FIRMUS.

Des bid ik in den naam der Goden, wil u hoeden
Voor zyne laagen, wat myn opgevat vermoeden
Te meêr beveltigd wordt. . .

S E S D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, SATURNINUS, FIRMUS.

ACh! myne komst u meldt
Een vloekverwantschap, dat uw wis bederf voorspelt,
En van uw heel gezin.

PLAUTIANUS.

Wie is 't, wien moct men vreezen?

Wie derft dien gruwel. . . Goôn! zou 't Bassianus
wezen?

SATURNINUS.

Ja't is uw schoonzoon, die uyt weêrzin zyner trou
Bestemt heeft uwen val, en dien van zyne vrou.
Hy nydig van 't geluk, en de eer u opgekomen
Door toedoen van den vbrst, heeft eind'lyk voorge-
noomen,

Na't hooren, dat, de kryg besloten in den raad,
Hem aanbetrowt was, dit te weeren door verraad.
Dus heeft hy 't zyner wraak bewoogen de eerste
mannen

Van zyne lyfwacht, die door eeden zaam gespannen
Uw' dood bestemmen: ja Euchodius het hoofd
Van't eedgenootschap heeft met eige hand beloofd
U zelf te dooden, en getracht my te overreden
Door veele gaven om in dit verbond te treden.

PLAUTIANUS.

Ontaarde zoon! wiens hart van onverzoenb'ren haat
Op ons en ons geslagt het uyerst zwanger gaat!
Zal 't tay geduld der Goôn deez' wrevelheid gehen-
gen?

Wel aan hy kome om het gehaate bloed te plengen.
Of aarzelt gy? waar toe, ontmenschte! lang gewacht?

SATURNINUS.

Bedaar, myn heer, en staak dit woeden, wees bedagt
Om toch by tyds den slag zoo dood'lyk voor te ko-
men.

't Besluit staat vast. en zal gewis zyn ondernoomen
Voor het begin des krygs, uyt vrees dat het bestier
En toom van 't ryk (terwyl hy voert de krygsbanier)
Aan u betrouwd mogt zyn.

PLAUTIANUS.

'k Zie dus lang opgetoogen
In u voor ons belang 't verwachte mededoogen:
Nu my by tyds ontdekt heeft uw' genegentheid
De hinderlaagen, die ons zijn ten val bereid
Door Bassianus haat. des zoo my van de Goden
Noch gunstig in den storm wordt bystand aangeboden
Tot hulp van onzen staat, reets hellende ten val,
Weet dat dit trouw gedrag belooning krygen zal.

SATURNINUS.

Het was myn pligt. myn heer, 'k moet my van hier
begeeven,

Door

T R E U R S P E L. 29

Door dien de tuffchen tyd, die ov'rig was gebleeven,
Verftrreeken is: dewyl ik heb de wacht van 't hof
Wier optogt my verbindt te fcheiden met verlof.

PLAUTIANUS.

Gaa quyt uw ampt: doch wil 't my zantfonds mededeelen

Zoo gy iets nader hoort.

SATURNINUS.

'k Zal volgen die beveelen.

S E V E N D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, FIRMUS.

FIRMUS.

WY zien, myn heer, uyt het verhaalde middagklaar
Het dreigend ongeval, en nad'rend doodfgevaar,
En hoe myn achterdogt niet los'lyk opgenoomen
Beantwoordt het gevaar, 't geen dreigt u op te komen.

PLAUTIANUS.

Ja Firmus, 'k zie hoe zeer my 't nootlot flingert, en
Waar toe 'k door deezen twift in 't eind' gekomen
ben.

Mits ik van daagzal zien myn hoog gezag bepaalen,
Zoo Bassianus komt van my te zegepraalen.

Des moet ik, 't gaat hoe't gaat, het aangeleid verraad
By tyds veydelen tot heil van mynen staat:

En doen 't hulpmiddel tot voorkoming der gevaaren
De grootheid van de quaal in kragt be-evenaaren.

En is't myn fchoonzoon die bestemt heeft myne dood,
Ik ben 't die zynen val, en ondergang beflroot.

FIRMUS.

Hoedus! myn heer, wilt gy uws dochters man doen
fneeven?

PLAUTIANUS.

Hoe! zoude ik zorg'loos in zyn' laagen my begeeven?
Be-

Betichten flegs zyn doen van onregtvaardigheid?
 Hem niet te keer gaan, die reets mynen val bereidt?
 Neen, dit was lafheid, dus te sterven ongewrooken.
 Kan ik gehengen dat door volle woede onstooken,
 Hy zich tot walgens toe zal baaden in ons bloed?
 En dat Plautilla's dood den brand zyns haats voldoet?
 Dat hy zal praalen? neen. 'k zal zynen aanval keeren,
 Door zynen ondergang zal ik den mynen weeren.
 En heeft het Godendom myn' dood bestemt, wel aan
 Ik sterf getrootst zoo 'k hem doe nevens my vergaan.

FIRMUS.

Goôn! wat besluiten? vrees, na gy hem hebt doen
 sneeven,
 Zyns Vaders toorn, die dit zal wreken op uw leven.

P L A U T I A N U S.

Ja Firmus, 'k weet dit. des zy sneuvelen te gaâr
 Hunn' beider dood alleen bevrydt my van 't gevaar.
 'k Besluit dien aanslag, waar van Rome staat te beven,
 Wiens uytkomst my de dood of 't ryksgebied zal ge-
 ven.

Van deezen dag moet ik 't beslotene onderstaan,
 En praalen met hun ryk, of wreekende vergaan.
 't Is lang genoeg ten dienst geweest, nu past 't gebieden:
 En in dit nydig uur daar me alles schynt te ontvlieden,
 Zal myn gezard geduld in razerny verkeerd,
 My stellen in 't bezit van 't doelwit, lang begeerd.

FIRMUS.

Wat, ziet uw woeden! ach! bevroed eens de on-
 gelukken,
 Die door 't bestier van 't lot de vorstenmoorders
 drukken:

Bemerk wie uwe wraak, myn heer, ten doel zou staan:
 Heeft zyne mildheid niet met schatten overlaan
 Uw heel geslagt en deedt in 't hoogst bewind u ryzen,
 Dat zelfs de vorsten u gewillige eer bewyzen?
 Dat yder hoveling zich vry gelukkig acht,

Als

T R E U R S P E L. 31

Zoo hy door zyn beleid uw wil mag zyn volbragt,
In hoop gy zyne zaak begunftigt: ja 't verlangen
Van 't ryk is om van uw' geboden af te hangen.

PLAUTIANUS.

Wanneer 't getergd geduld in woeden is vergaan,
Dan ziet het geen gevaar, of hachlykheden aan.
En wat Severus gonst belangt, die is vergeeten
Met het verflauwen: ik heb hem niets dank te weeten:
't Is waar hy gaf aan my veel' gaven als zyn vriend,
Doch myn' gelpilde zorg heeft dit wel ruym verdient.
En myn gemoed, 't geen is door staatzucht ingenoo-

men,

Vergeet beloonen; want zoo draa is niet gekomen
Die drift in 's menschen hart, of 't bant de deugd'er
uyt,

Stelt alles in het werk, om 't eens beraamd besluit
Te erlangen, en zyn heil met aanwasch te verhoogen:
Geen gruwel is dan quaad, maar pryff'lyk in 't be-
oogen.

En wordt'er bloed geplengd om het bezit der kroon
Straks wordt men 'r werktuig van 't geheim besluit
der Goôn:

Door deeze middelen van staats veranderingen,
Bestiert het Godendom het nootlot aller dingen.

A C H T S T E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, PLAUTILLA,
FIRMUS, FLAVIA.

PLAUTILLA.

WAt blyder mare, heer, heeft zich in 't hof ver-
spreidt!

En Bassianus zal dan voeren 't krygsbeleid
Des optogts op uw' bede? op dat de twist gereezen
Door deeze tusschenkomst in 't eind' beslist mogt we-
zen.

Maar

Maar hoe! gy zwygt. wat 's dit? en treurig van gelaat
Ja zegt, ach! wat vermeldt my dit gedrag al quaad!
Wat rampen zyn my weêr beschooren?

PLAUTIANUS.

Staak deez' reden
Van blydschap, veel te los gegrondvest; want 't is heden
Dat ik tot stuiting van ons wis beschooren val
Het uysterste onderstaa, en alles waagen zal:
Hy gaat ter kryg; maar Goôn! het vonnis onder-
schreeven,
Des doods, wacht na 't bevel om ons den slag te
geven.

PLAUTILLA.

Helaas!

PLAUTIANUS.

Wy zyn dier zaak wydloopig onderregt,
Hoe 't eedgespan tot ons verderf is aangelegd.
Den Goôn zy dank, het is ontdekt: en 't voorge-
noomen
Verraad zal door myn' zorg zyn tydig voorgekomen.
Als door den ondergang van eenen onze twiſt
Ten voordeel van die leeft zal eind'lyk zyn beslist.

PLAUTILLA.

Wat hoor ik Hemel! gy hebt zyne dood besloten?
Ach! ſtrem dit opzet: denk uyt wien hy is gesprooten,
Herhaal 't beswoorene, op het aangaan onzer trou
Ik ben zyne ega, gy de vader zyner vrou.
Zie myne traanen, laat die uwen toorn verzetten;
Zou niet dees dubb'len moord uw' roem te zeer be-
ſmetten?

'k Nam hem op uwen wil wel eer tot bedgenoot,
Strem nu op myn verzoek zyn' dood die gy besloot:
Laat my Severus zelf gaan ſpreken; en deez' traanen
Die zullen t'onzer hulp op 't kragtigſt hem vermaa-
nen.

PLAUTIANUS.

Gy pleit voor 't leven van die na ons leven staat?
 Wel aan ontaarde, staa ten doel aan zynen haat.
 Kan hy, als bedgenoot, u meêr als ik behaagen,
 Gaakies zyn'zyde, wees deelachtig zyner plaagen:
 Doch zoo een zelfden slag u beiden rukt in 't graf,
 Weet dat, 'k u als zyn'vrou, en niets als dochter straf.

N E G E N D E T O O N E E L.

PLAUTILLA, FLAVIA.

PLAUTILLA.

ACh! zyn dit redenen eens vaders, die hy uytte!
 Wat drift noopt zynen geeft! hy's vorsten dood
 besluite!

Ja wil, dat ik tot zulk een' misdad overhel.
 Is hy myn vader? en ben ik Plautilla wel?
 Kan't zijn, daar hy in toorn bedreigt ons beider leven?
 Door 's vaders toedoen zal zyns dochters man dan
 sneeven?

Verzaakt zyn de natuur, de pligt van onderdaan,
 En 't bloed? wil heerschen of wel wreekende vergaan.
 Kan ik 't gehengen? neen. ik zal 't besluyt ontdekken
 Aan mynen man, en hem het doodsgevaar onttrekken.
 Kom Flavia men vlie. . .

FLAVIA.

Mevrou, hoe dus verwoed!

Ach! doof die teere vlam: gedenk toch aan uw bloed,
 Na 't leven 't waardste: weet wie u van twee zy nader:
 Hy is uw bedgenoot, 't is waar, maar dees uw vader.
 Als gy 't den vorst ondekt, was het niet bloot getteld
 Uw vader aan de straf, hem zelfs te neêr geveld?

PLAUTILLA.

Ach! waar wierdt myne ziel verrukt daar heên ge-
 dreeven!

C

Zou

Zou 'k mynen vader, ach! de dood ten beste geven?
 Voor eenen, wiens gemoed vol onverzoen' ren haat
 Van ons te plaagen met veel leeds nooit was verzaad.
 Een, die my in 't gezigt heeft onzen val gefwooren,
 Zal die myn hart meêr als myn eigen bloed bekooren?
 Gedooft, ô Goôn! dat ik de pligten als zyn' vrou
 Zoo plegtelyk gestaafd op 't aangaan onzer trou
 Zelfs voor uwe oogen, als het echtvuur wierdt ont-
 stookten,

Verbreeken mag, die hy alvorens heeft verbrooken.

FLAVIA.

Dit staat u vry, meyrou, en 't is onstrafbaar: want
 Nu hy 't onregt verbreekt den wederzydschen band,
 Zoo zyt gy niet verpligt 't bezwoor'ne stant te hou-
 wen,

Wat heeft uw' lydzaamheit van zynen haat beschou-
 wen?

Zyn wreeveligen moed braveert u in 't gezigt,
 En uwe teêrheid waant zich aan zyn heil verplicht?
 't Was goedheid, geenzins pligt, zyn' rampen voor
 te komen:

Hy wyte 't zich wanneer zyn eigen bloed ziet froom-
 men

Door 't keeren van den slag aan anderen bereid.

PLAUTILLA.

Doch 't is de liefde, die voor zynen welstand pleit.
 Hoe zeer hy my bedreigt, als vrou wil ik zyn leven,
 Als dochter, hy onz' wraak ten offer werdt gegeven.
 Dus, in dit zwaar gety van liefden en van haat,
 Is 't dat myn' ziel gefold, wanhoopende vergaat.
 Waar toe helaas! moet ik vertwyfelde besluiten?
 Zal ik 't gehengen dat hy sneuvele, of het sluiten?
 Noch 't een, noch 't ander, ik kan niets bestemmen,
 'k zal

Den uytflag deezes twists beveelen aan 't geval:
 't Vergramde Godendom, indien 't ooit wierdt be-
 woogen

Den

Den sterv'ling ten geval tot hulp uyt mededoogen,
 En 't onzer zich bekreunt, zal 'k trachten door gebeên
 In dit gevaar tot hulp, en bystand te overreên.

De tyd zal haast doen zien 't geen 't noodlot heeft be-
 lloten,

Of hy zal leven, of zyn bloed zal zyn vergooten.
 Hoe 't zy: 'k moet midd'lerwyl des vorfts genegend-
 heid

Op 't kragtigt queeken, wyl myne oogen afgeschreid
 Vermelden hem den twist, en de oorzaak myner
 klachten.

Kom Flavia, hier door wy de eenige uytkomst wacht-
 ten.

Einde van het tweede bedryf.

D E R D E B E D R Y F .

E E R S T E T O O N E E L .

P L A U T I A N U S , F L A V I A , F I R M U S .

P L A U T I A N U S .

ZOo heeft Plautilla dan onwrikbaar vast gestelt
Nooit meê te stemmen, dat hy werdt tot heil
geveld

Van onzen staat? noch ook den haat zoo klaar ge-
bleeken

Ooit te begunstigen, of immer voor te spreken?
Maar wil, haar lot getroost, dat de uytkomst van
den twist

't Zy voor, 't zy tegen, door het noodlot zy beslist?

F L A V I A .

Ja zy tracht 't Godendom door traanen, door gebeden,
Door 't off'ren 't hunner eer, en and're plegtigheden
Te smecken, dat de twist mag eind'lyk zyn gedooft:

't Is van dit middel dat zy zich veel goeds belooft.
Te meêr want zy den vorst op heden wil ontdekken
't Gedrag haars mans, in hoop van weder op te wek-
ken

De aloude teêrheit, op dat hy 't gevaar verhoedt,
Waar van 't vervolg haar hart uyt voorzorg beven
doet.

P L A U T I A N U S .

Gaa Flavia, gaa haar vermelden hoe de Goden
Getroffen met haar leed door 't offer aangeboden,
En haare traanen door eene innerlyke kragt
Dien slag weêrhouden, wyl 'k iets beters heb bedagt.
't Is door hunn' inspraak, en hun Goddelyk vermogen
Dat myne wraak verkoeld is, en dat ik bewoogen
Met haare traanen, nooit zal stemmen in de dood

Van

Van haaren man, die ik met regt voorheen befloot.

FLAVIA.

Wat blyder maaren!

PLAUTIANUS.

Ik zal trachten zyne laagen
Met minder lyfsgevaar, ver van ons heil te waagen
Te ontleggen, als myn' zorg zal geven aan de hand
Bewyzen van 't verraad, en onderlingen band
Van 't vloekverwantschap: ja het eind'lyk zoo be-
stellen

Dat het bewys zal doen Severus overhellen
Tot onzen byftand, om de woede van den haat
Zyns zoons te fiffen, tot behoud van onzen staat.

FLAVIA.

Dit is het veiligft, en 't is ver van bloed te plengen.
Ik ga met uw verlof haar deeze tyding brengen.

T W E E D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, FIRMUS.

FIRMUS.

WAt's dit, myn heer? hoe dus veranderd van be-
fluit?

Gy ftemde ftraks zyn' dood: nu is 't dat gy die fluit,
Uw toorn bedaart; jaa zoo 'k uw antwoord mag
gelooven,

Gy fchynt dien op 't geweën uws dochters uyt te
dooven.

PLAUTIANUS.

Hoe! waant gy dat myn hart getergd zoo licht vergeet,
En afflaat 't geen het heeft beraamt? neen Firmus: weet
Dat haare traanen, noch haar av'regts mededoogen
Zyn van die kragt, dat ik tot meêlyd' wierd bewoo-
gen,

Veel min 't befluit vertraagd. ik vley haar in den fchyn

Op dat haar' teêrheid my niet hinderlyk mag zyn.
't Besluit staat echter vast.

FIRMUS.

Maar hoe zyn ondernoomen?

Hoe uytgevoerd?

PLAUTIANUS.

Hem, die het alles wil bekomen,
Ontbrak nooit middel; ja niet is 't daar hy voor zugt,
Geen aanslag maakt zyn hart, min aanvang ooit be-
dugt.

Zoo lang'er staal is, en 't vergift niet komt te ont-
breeken,

Is 't lafheid om te zien, namidd'len om te wreeken.

FIRMUS.

Doch 't zekerst middel is 't vergift t' aanvaarden,
daar

Door 't staal de wraak geschiet veeltyds met lyfge-
vaar.

PLAUTIANUS.

't Vergift is hier te traag: want 't quaad zoo hoog in
kragten

Gesteigerd, niet dan met meêr nadeel kan verwachten
Zoo traagen bystand.

FIRMUS.

Doch gy zult hier door verhoên,
Dat Romen heeft van uw gedrag een quaad vermoên.

PLAUTIANUS.

Het scheelt my niet hoe 't ook van 't volk wordt op-
genoomen,

Het gaat zoo 't wil: als ik den ryksstaf kan bekomen,
Hem onderdrukt heb, dan is 't ver genoeg gebragt:

't Geen nu gelaakt wordt, wordt uyt vrees der op-
permagt

Dan goedgekeurd. des gaa, doe Saturninus komen:
Door hem zal heden zyn 't beslotene ondernoomen.

Het is van zynen arm, en kloekheid dat ik wacht
Een

Een einde van den twiſt.

FIRMUS.

Uw wil zal zyn volbragt.

D E R D E T O O N E E L.

P L A U T I A N U S.

D It zy de laaſten trap, langs welken aangedreeven,
Hun beider val my zal 't bezit des rykſtroons
geven.

Ik waag het alles om niet hoop'loos te vergaan.
En nu wy van 't verraad verwittigd dit beſtaan,
Zoo zal ik noch geweld, noch moord, noch bloed
te plengen
Ooit ſtaaken, voor al eêr 'k myn oogwit zie vol-
brengen;

Al zou het Roomſche ryk vergaan in eenen vloed
Van burgertraanen, en vergooten menſchen bloed.
ô Haat! ô ſtaatzugt! wat doet gy de ziel beoogen!
Uw' drift ontaardt den menſch van 't menſch'lyk
mededoogen:

Ja nu gy my beheerft, verzaak ik bloed, en pligt,
En wat ook heilig is, tot 't alles zy verrigt.
Ja hemel, zoo 'k door u dien aanſlag kom te booven,
(Dien de eige liefde zich te los licht durft belooven)
Wat zullen dan van hoop de ondank're zyn ontzet,
Wanneer door beider dood hun ſteunzel leit verplet.
Dan zal myn heilſtand zyn in top van eer gereezen,
Zoo niet bemind van 't volk, ten minſte ontzach-
lyk wezen:

En ver van al te ſlaafs na de oogen om te zien,
Naar eige willekeur zelfs heerſchen, en gebiën.

V I E R D E T O O N E E L .

P L A U T I A N U S , F I R M U S .

F I R M U S .

M Y n heer.

P L A U T I A N U S .

Hebt gy 't volbragt?

F I R M U S .

Ik heb hem u begeeren

Ontdekt, hy was gereed om straks met my te keeren :
 Doch heeft eerst alles, wyl hy heden hadt de wacht,
 Geregelt, op dat in zyn afzyn wierdt betracht
 't Bewind hem toebetrouwd. hy reikhalft met ver-
 langen

Om uw begeeren zelfs uyt uwen mond te ontfangen.

P L A U T I A N U S .

Ja Firmus 'k weet hoe zeer hy myn' bevelen viert,
 En na den draad van die zyn heel gedrag bestiert
 In 't hoog bewind, het geen myn' gunst hem deedt
 erlangen.

't Is hierom dat g'hem ziet bevord'ren myn' belangen :
 Wiens trou zelfs heden bleek, doen hy aan my 't
 verraad

Ontdekt heeft, aangeleid ten val van mynen staat.
 En ver van in dien pligt te wankelen, verachte
 Degaven, en 't gevley, waar door myn schoonzoon
 trachte

Hem om te zetten, om, daar hem zyn moed zoopal
 En trou bekend was, te doen stemmen mynen val.

F I R M U S .

Doch veele zyn'er die bereid om 't leed te wreken
 Uyt vrees door 's vorsten naam verschrikt, het lie-
 ten steeken.

't Geluk teelt vrienden, maar zeer zelden, die in nood,
 En 't

En 't nypen van 't gevaar getrou zyn tot 'er dood.

PLAUTIANUS.

Neen Firmus, staak vry die oneedele gedagten,
Dit was zyn'eer te na, hy is 't dien wy hoog achten.
Maar 'k zie hy nadert, des gaa: en met vlyt beschik
Het alles, 't geen ik heb belast; op dat, als ik
Het teeken geef, gy met uw volk straks kont bezet-
ten,

De wyken van de Stad, om 't muyten te beletten.
Bestel het zoo, dat en uw welstand, en de myn
In alle voorval kan geruft, en zeeker zyn.

Doch zie wel toe van hen den aanflag niet te ont-
vouwen.

FIRMUS.

'k Zal toonen hoe gy kunt op myne zorg vertrouwen.

V Y F D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, SATURNINUS.

SATURNINUS.

TOt welk een groot geluk en eerben ik geraakt,
Nu gy van daag door my werktellig wilt ge-
maakt

Zien uwen wil, myn heer: ik wacht maar uw' be-
veelen

Te ontfangen: des wil my den inhoud mede deelen.

PLAUTIANUS.

't Is u bekend, hoe ik van lang u heb bezint,
En van den keyzer u verkreegen het bewind
Van zyne lyfwacht, dat gy dus lang quaamt bekleeden:
Het is die zelfde drift, 't zyn deeze tederheden
Tot u, die my vaak deen behertigen met vlyt
Uw heil, in hoop van eens te erlangen deezen tyd,
Waar in dat gy aan my zou kunnen blyken geven
Van uwen moed, om dus te werden opgeheven

Tot hooger staat, wel aan dees dag geeft aan de hand
 Dit lang beoogde wit, het dient maar aangerand.
 Zoo gy het toefteemt, het bezit is half verkreegen,
 Van uwe moedigheid alleen, hangt af de zegen.

SATURNINUS.

Die te regtvaardigen, door reed'nen voor te staan,
 Of te vergrooten, dat was eige liefde en waan,
 En ook misachtelyk: zy is u vaak gebleeken,
 't Zyn myne daaden, die tot myn' verdading spreekten.
 Wat vreugde! zoo die zyn by u van dat gewigt,
 Dat ik erlangen mogt omstandiger berigt.

PLAUTIANUS.

Gy weet hoe door de trou de tweespalt is voor deezen
 Onstaan, door welken twist, zoo zeer in top greezen,
 De rust van 't hofgezin vertreed wierdt, en geveld,
 Zelfs de onderlingen haat in volle kragt gesteld.
 Dees lang gesmeulden wrok is eind'lyk doorgebroo-

ken,

En door 't aanhitzen van myn' haaters meêr ontstoo-

ken.

Tot zoo ver dat haar man reets mynen val betracht,
 En wenst den dag te zien dat de aanslag zy volbragt.
 Ik weet het aan u dank, dat ver van meê te stemmen,
 't Besluit my hebt ontdekt. ik trachte wel te stemmen
 't Verraad door tusschenkomst van 't vorstelyk gezag
 Dat vaak tot onze hulp genegen was: maar ach!
 Die gunst was reets vergaan, en ver van my te hooren,
 Doemt myne fierheid; dus dit middel ging verlooren.
 En nademaal zyn zoon vast ongeduldig wacht
 Natyd, en plaas, waar in 't verraad moet zyn volbragt,
 Zoo is 't van uwen arm, wiens dapperheid wy achten,
 Dat ik het einde moet van deezen twist verwachten.
 'k Wil mynen schoonzoon, en Severus te gelyk
 Doen sneuvelen, en my verzeek'ren van het ryk.

SATURNINUS.

Goôn, wat besluit! bezef...

PLAU-

PLAUTIANUS.

Wel hoe! gy fchynt te beven?
Is dit die moed? kan die uw hart zoo licht begeeven
Op dit verhaal?

SATURNINUS.

Herdenk, herdenk 't gewigt dier zaak:
Zou niet het ryk met regt verdoemen uwe wraak?
Een vorst van hun gevierd! ja 't edelmoedig Romen
Zal 't nooit goedkeuren, als 't besluit was onder-
noomen,
Maar dingen om de straf van zulk een' gruweldaad:
Bezadig des, myn Heer, de drift van uwen haat.

PLAUTIANUS.

Neen ik doorgrond 't geheim en pit van uwe reden:
Het is geen haat van 't ryk, 't zyn geene tederheden
Tot beide vorsten, die weêrhouden uwe hand;
Maar 't is de vrees, die uw gemoed reets heeft ver-
mant.

Gaa bloodaard, gaa dien ik grootmoedig heb ver-
fleeten,
Niet waardig t' onzen dienft, noch ook Romein ge-
heeten.

Daar zyn 'er and'ren die na deeze lauw'ren ftaan:
En om myn' gunft getrooft zyn alles t' ondergaan.

SATURNINUS.

't Beftaan weêrhoudt my niet, doch 't fchelmftuk
doet my vreezen.

PLAUTIANUS.

Hoe vreezen?

SATURNINUS.

Ja: men moet niet te lichtvaardig wezen
In zaaken van gewigt.

PLAUTIANUS.

Veel minder bloê van geest.
Die lafheid is veeltyds tot hinderpaal geweest.

SATURNINUS.

't Zy ver, myn heer, dat my die fwakheid zou ont-
roeren,

En fremmen 't opzet van den aanslag te volvoeren:
Wanneer ik na den eisch doorgrond de swarigheên,
't Geschiedt om vaster grond te leggen, en met een
't Geen voor en tegen dient bevroed, ryp te over-
weegen.

De losheid van 't bestaan maakt namaals 't meest ver-
leegen

Den stichter, daar 't gevaar op and'ren aangeleid
Weêrstuitende aan hem zelfs den wiffen val bereidt.

PLAUTIANUS.

Gy stemt myn' wraak? wat vreugd! verschoon de
oplopendheden

't Onregt gevoed door 't slings begrypen uwer reden;
Verschoon my, die u aan die fwakheid hielt verdagt
Daar ik nochtans door u alleen myn heil verwacht.
Vaar voort; all's licht u toe; niets heeft uw arm te
vreezen.

Detyd, uw heil, wat kan u meêr voordeelig wezen?
Detyd, door dien gy hebt de hoofdwacht van het hof,
Waar door 't u vry staat hen te nad'ren met verlof
Ten allen tyden; ja geen nacht zelfs sluit u buiten,
Die 't best begunstigt het volvoeren der besluiten
Van zulken aard; nooit hadt ooit toelig beter kans.
En wat uw heil betreft, wat eer, wat zegekrans
Heeft die van my tot loon niet voor 't bestaan te
wachten.

't Is waar, gy ziet u van den vorst en zoon hoog achten:
Maar deez' verwiffeling geeft die u kleinder eer?
Ik heb u vaak bezint: 'k bezinde u dan veel meêr,
Ja 'k droeg u op het ampt, 't geen gy my ziet beklee-
den.

Hoe licht is 't uytgevoerd? gy zonder hachlykheden
Vereeuwigde uw en naam: zeg, na 't bestaan dier daad
Van

Van wien ooit straf of leed u dan te duchten staat:
 Mits 't alles moet in 't ryk van myne wenken vlieden.
 De legerhoofden, die alom het heir gebieden
 Staan 't myner hulp gereed: wat vorst aan 't ryk ge-
 grensd,

Die my niet dier verplicht na myn' verhooging wenst?
 Des hangt 't alleen van u, om tot de daad te treden.

SATURNINUS.

't Is noodeloos, myn heer, dat gy door deeze reden
 My tracht te brengen tot 't aanvaarden uwer wraak
 Mits uwe weldaân, en genegentheên zoo vaak
 Gebleeken, 't dankbaar hart, verschuldigd aan die
 gaven,

Op 't ernst verplichten om voor uw belang te draaven.
 Des zal door my het ryk u zyn ter hand gesteld,
 Het hofkrakeel beslist, de haaters neêrgeveld.

Te meêr zoo 't Godendom is 't uwer wraak genegen:
 Dan treft de slag gewis geen' voorzorg mag hier tegen;
 Zoo niet, dan zal ik wel getroost met heldenmoed
 Beveelende u de wraak, vergieten zien myn bloed.

PLAUTIANUS.

Goôn, wat besluiten! wat grootmoediger gedagten!
 Wat klaarder blyk kan ik van uwen moed verwach-
 ten?

Door deezen maakt zich Saturninus regt bekend.

SATURNINUS.

Myn heer de tyd verloopt, 't was raadzaam in het end
 Dat uwe dienaars al het noodige bestelden
 Om 't ligt beroerde graeu (als hen de faam zal melden
 Der beider vorsten dood) te houden in bedwang.
 Hoe vaak heeft hunne drift gedydt ten ondergang
 Van hen, die zich den moord des keyzers onder-
 wonden:

Zoo dat de val des vorsts de stichters heeft verslonden,
 En zelfs ter neêr gevelt:

'k Heb 't alles reets beftelt
 't Geen immer dienftig was tot keering van 't geweld
 Des volks, dat hunne dood verftouten mogt te wre-
 ken,

'k Gaa onderftaan, op dat 'er niets aan mag ontbreeken,
 Of myn gegeeven laft zorgvuldig is volbragt.
 Van wiens volvoering ftraks het antwoord hier ver-
 wacht.

S E S D E T O O N E E L.

S A T U R N I N U S.

IN welken afgrond Goôn! in welke zee van ram-
 pen,

Voel ik my neêrgeftort, en myne ziel aanklampen!
 Ach! laat my, Hemel, door 't verzugten adem haalen,
 En dus het overwigt van myne druk bepaalen.

Hoe! zou myn arm den vorft en zoon vermoorden? ik,
 Ik hen doorftooten? neen. want op elk oogenblik
 De lugt, het aardryk, en zelfs nooit befcheene hoeken
 In my den gruwel van dien aanflag zouden vloeken.
 Ja de aarde weyg'rig my te draagen spleet van een,
 En fwolg my in; op dat het zonligt niet befcheen
 Een haatelyk gedrogt, wiens boosheên 't deên ver-
 bleeken.

Des gaa ik 't aan den vorft ondekken, en hem spree-
 ken . . .

Maar ach! wat drift vervoert my te onbedagt? neen,
 wyk,

Weg wreede trouwheid. hoe zou 'k hem verraân,
 daar blyk

Op blyk aan my zoo vaak van vriendschap heeft ge-
 geeven.

Is dit het loon, dat hy heeft mynen ftaat verheven
 Tot hoofd der lyfwacht? ach! hoe teder treft die pligt
 Van

Van vriendschap! neen. leef, en geniet het levens ligt:
 Dat and'ren u verraân: dat and'ren u belagen.
 Maar Goôn! hoe kan ik? was het niet myn welstand
 waagen?

Myn val stont vast. want door het weig'ren myne trouw
 Verdagt, hy myne dood gewis bewerken zou.

ô Vorst! ô vriend! wie zal aan my de naaften wezen?

Het heil van deezen doet de dood van geenen vreezen.

ô Nooddwang! wien van hen zal 'k doemen tot den
 val!

En gy, myn vaderland... maar 'k weet uw welstand
 zal

Den vorst behoeden. ja: die plicht verbindt my nader,
 't Is vaak georeloft te ontdekken den verrader.

'k Verban uyt mynen zin zyn' weldaân, want wat plicht
 Van borger, daar niet voor hoe waarde vriendschap
 fwicht.

'k Moet zien, of ik door list kan aan bewyzen raaken,

Waar door ik veilig aan den vorst bekend kan maaken

't Besluit van 't gruwelstuk, op dat wy zeker gaan

In het ontdekken... maar ik zie, hy komt daaraan.

S E V E N D E T O O N E E L.

PLAUTIANUS, SATURNINUS.

SATURNINUS.

KEert gy zoo haast, myn heer?

PLAUTIANUS.

'k Was naauwelyks gekomen

Tot aan de hofpoort, of 'k heb dadelyk vernoomen

Uyt myne vrienden, hoe in de aangelege zaal

De vorst met zynen zoon bestemt hadt 't avondmaal

Te houden, en ondaan van hofstoet, heden te eeten.

Dit uur zoo gunstig, dient door 't marren niet ver-

steeten

Te

Te worden: mits ik toen met eenen heb verstaan
 Hoe myn gegeven last volbragt is, en voortaan
 In 't minste geen gevaar, of oloop is te vreezen
 Van 't ongebonden graeu.

SATURNINUS.

Geen tyd kon beeter wezen
 Tot het volvoeren van de moord des keyzers, want
 De tafeldienaars van den vorst zyn op myn' hand,
 Op welker trou gy kunt u onbeschroomd verlaaten:
 Des zal het licht zyn, wyl ik heb met myn' zoldaat
 De wacht, om onbelet te treden in de zaal,
 Te verwen door hun bloed den disch van 't vorstlyk
 maal,

En hen verrassen met den slag. 'k zie reets hen vlieden,
 En mynen aanval veel te swakken weêrstand bieden,
 Als ik vermeld, eer hen den doodsteek aan zal biên
 Hoe ze uwe wraak ten zoen hun bloed vergieten zien.

P L A U T I A N U S.

Den Goôn zy dank: ik dagt' wel zoo als 't stondt
 geschaapen,

Dat uwe zorg daar iets ten voordeel uyt zou raapen.
 Ja 't schynt uyt dit geval, en alle omstandigheên
 Dat 't Godendom stemt met den aanslag over een.
 Des zoo'er immer wierdt iets hachlyks ondernoo-
 men,

't Geen tot 't bedoelde wit en uytflag stondt te komen,
 't Was dit van myne wraak: te meêr mits uw beleid
 Zoo vaak gebleeken, my geeft halve zekerheid.
 Ik zal op de eerste leus, op dat ons niets beletten
 Mag na 't volvoeren, door myn volk het hof bezetten:
 Terwyl een and'ren drom stads wyken houdt bezet,
 Tot op de maare van hunn' dood myn' vrienden met
 Geweld en giften doen het heir voor deeze wallen
 Verklaaren 't keyzerryk aan my ter zyn vervallen.

SATURNINUS.

'k Verlaat my op die zorg, doch 't raadzaamst was,
 al eer Wy

Wy scheiden, dat ik mogt van uwe hand, myn heer,
 Den last, van zulk gewigt in schrift vervat, ontfangen.
 Dit gaf den voorstel klem; dus kon ik uw' belangen
 Aan hen ontvouwen met geloof, wier bystand moet
 My zyn behulpzaam in 't vergieten van hun bloed:
 De dierb'ren tyd eischt het verhaasten.

PLAUTIANUS.

'k Zal 't u geven

In 't naast vertrek, om 't geen is onberaamd gebleeven
 Ook te overweegen voor het laatst in veiligheid.
 De zaak is half voltoerd, die wel is aangeleid.

Einde van het derde bedryf.

V I E R D E B E D R Y F .

E E R S T E T O O N E E L .

P L A U T I L L A , F L A V I A .

P L A U T I L L A .

UW' traage weêrkomst deedt myn angftig hart
 rechs vreezen:
 Zal ik den Keyzer zien?

F L A V I A .

Hy zal hier aanftonds wezen

Om u te fpreken.

P L A U T I L L A .

Dit ftelt myne ziel geruft ,

Al even of het vuur des twifts was uytgebluft.

Ja Flavia myn hart, myns ondanks, fchynt te queelen :

De hoop van noch 't gevaar te ontworft'len kan my
 freelen ,Nu dat myns Vaders toorn bedaart. Ô Hemel , mag
 Ik my van uwe gunft verzeek'ren deezen dag !

Zal ik , daar 'k dit gevaar door u reets ben te booven ,

My mogen het vervolg van deeze gunft belooven ?

Geeft , geeft alziende Goôn ! dat myne traanen hem

Beweegen , dat zyn hart beroerd werdt door myn
 ftem.

F L A V I A .

Mevrou de vorft verfchynt.

T W E E D E T O O N E E L.

SEVERUS, PLAUTILLA, FLAVIA,
LYFWACHT.

SEVERUS.

G Y allen wilt vertrekken,
Tegen zyn gevolg.

PLAUTILLA.

En gy. *Tegen Flavia.*

SEVERUS.

't Staat nu aan u uw hartsgeheim te ontdekken.

PLAUTILLA.

De kragt, en 't overwigt van al myn zielsverdriet,
Zyn oorzaak, dat gy my voor u verschynen ziet:
Ja vorst, ik kom u in dit leed uyt nooddwang spreken:Tot myn' behoudenis om uwen bystand smeeken.
Des zoo gy uwe hulp aan my ontzegt, zoo zal
Door Bassianus list myn en myns vaders val,
Voorheen aan my gedreigd, van daag zyn onder-
noomen.

Des bid ik, wil dien slag van uwen zoon voorkomen.

SEVERUS.

Wat hoor ik? Goden!

PLAUTILLA.

Ja, ik beef zelfs op 't verhaaf
't Geen my erinnert de uur, waar in myn egemaal
Met Saturninus quam in myne slaapzaal treden,
't Gezigt vol toorn, en riep: 't is veel te lang geleden
De boon my aangedaan door uwen huw'lyks band;
Ik zweer het by de Goôn: 'k zal door uw bloed de schand'
Als my 't gebied is na myns vaders dood gegeven
Afwisschen, en my zien van 't lastig juk ontboven.
Mit gong hy dreigende, .. ach! myn geest door rou
verfinagt

Kan u getuigen, waar toe dit onthaal my bragt.

SEVERUS.

Wat nieuwe rampen! zal ik nimmer dan erlangen
Volflage rust, die niet gestoord is, of omvangen
Van eenen reeks van leed, en veeler zwaarigheên.
Onscheidb're schaduws van die hooger staat bekleên!
ô Lastig ryksbewind! hoe kan uw glans verblinden
Des sterv'lings hart! zoo het vergeefs waant rust te
vinden

In keyzerlyke pragt.

P L A U T I L L A.

Ik had gewis al 't leed

't Geen zyne afkeerigheid my ooit gevoelen deedt
Ontveinst, en aan den Goôn myn' zuchten voor-
gedraagen,

My in myn lot getroost, ver van hem aan te klagen
Nooit in den staat als droef te moê voor uw gezigt
Verscheenen, noch hem van zyn quaad gedrag betigt.
Maar Goôn! myn' voorzorg doet my deeze stout-
heid waagen,

't Voorzien van meerder twist, 't gevolg van swaar-
der plaagen

Zyn 't spoorflag grooten vorst: ja zoo ik van myn
hart

Ontdekken durf den grond waar door 't gepynigd
werdt:

Zoo is 't de vrees, dat hy door ongeduld gedreeven
Niet wachten zal tot dat de dood uw dierbaar leven
Ons heeft ontrukkt (waar van de Goden 't ryk behoên)
Maar dat hy 's vaders val zal zynen haat ten zoen
Bewerken, en met hem my trachten te bederven:
Niet dat by my de vrees geldt van ontydig sterven:
Dit zy heel ver: ja zoo de twist door myne dood
Ten voordeel kon beslist zyn, ik my willig bood
Tot offer, om de rust tot zulken prys te koopen:
Dus ging ik vergenoegd ten grave, en ik zou hoopen

Dat

Dat nooit myn bloed kon zyn met meerder vrugt
bestect,

Dan daar myn ondergang de tweedragt smoorea
deedt.

SEVERUS.

'k Beloof u myne gunst: des hebt gy niet te schroomen
Voor zynen haat, dien ik zal weten voor te komen
Want hem van deezen dag het opper krygsgezag
Zal aanbieden, op dat dit zyne afgunst stillen mag,
En u voor het vervolg van zynen haat behoeden.
Doch welk gedrag kan u doen hebben een vermoeden
Dat hy 't gedreigde zou voor myne dood bestaan,
Hy zynen pligt mevrou zoo grof te buiten gaan?

PLAUTILLA.

Het middel 't geen gy my tot hulp hebt aangewezen
Doet my te wel gegrond voor svaarder onheil vree-
zen:

Mits zelfs dit krygsbewind zyne afgunst gaanden
maakt,

En hem verbittert, wyl hy het besloot'ne wraakt.
Zyn ongewoon gelaat, en alle omstandigheden
Bevestigen 't vermoen: te meer, wyl ik op heden
Zag onze vyanden zyn' zyde reets bekleen.

Men mompelde onderling, men raadslaagde onder
een,

Ja hunn' beroering stont zelfs in hun oog te lezen.
En zou niet dit gebaar my doen 't gedreigde vreezen?
Des sineek ik, zoo 'k ooit wierd verhoord, dat uwe
magt

My wil behoeden . . .

SEVERUS.

Maar, waar toe dus overwacht

Wat is 'er gaans? zeg op.

D E R D E T O O N E E L .

S E V E R U S , P L A U T I L L A , S A T U R N I N U S .

S A T U R N I N U S .

A Ch! kan ik zonder beven
 't Geheim, en aanflag van 't verraad te kennen geven?
 O Vorst! 'k val u te voet, zie eenen deelgenoot,
 En medepligtigen, die slegs geveinst uw' dood
 Gestemt heeft, op dat hy den aanflag mogt ontdekken,
 Den gruwel stremmen, en u't doodsgevaar ontrek-
 ken.

S E V E R U S .

Rys, en vervolg. wie is 't?

S A T U R N I N U S .

Een van uw hofgezin,
 Ontaard van zynen plicht, wiens staat uw' goedheid in
 Den hoogsten luister bragt, door staatzucht aange-
 dreeven,
 Dingt na het ryksgebied ten kosten van uw leven
 En ook uws zoons.

S E V E R U S .

Ik beef.

S A T U R N I N U S .

En ik wanneer hy my
 't Vervolg ontdekte van zoo snoed verradery.
 Ik stemde 't toe in schyn: om zoode omstandigheden
 Teregt'ontdekken. want om tot de daad te treden
 Was de avondd'isch bestemd; wanneer ik met de
 wacht
 Zou dringen in de zaal: waar op, van dat 't volbragt
 Was, krygende de leus hy 't voorhof zou bezetten
 Met krygsliên, om 't gevaar van 't muiten te beletten:
 Om als hy hadt gezien, hoe deeze moord door my
 Volbragt was, dan met vreugd' te treên in d'heer-
 schappy

SEVERUS.

Wie durft dien gruwel sineên?

PLAUTILLA.

Vermeld ons den verrader
Op dat hy werdt gestraft.

SATURNINUS.

Mevrou, het is uw vader.

SEVERUS.

Hoe! Plautianus? hy! hy na myn leven staan!
Ondank're! groote Goôn: hy zynen vorst verraân?
En wil om 't rykgebied den vorst en zoon door-
steeken?

Kan 't moog'lyk zyn?

PLAUTILLA.

Hoe zeer 'k door schrik schein als besweeken
Op dit verhaal, die my dus lang de spraak ontzeit,
Zoo dat myn geest niet voor myns vaders onschuld
pleit:Die is nochtans niet zoo bedwelmd om door te
sraalen,Of 't ligt der rede zal uw' valsheid achterhaalen.
ô Snood! durft ge onz' trou door een verdicht verhaal
Van aanslag op den vorst, bestemd op 't vorst'lyk maal
Bekladden, opgesnuikt met veele omstandigheden?
Neen Saturninus, 'k weet den grondslag uwer reden
En dit verdichtzel: 'k had niet zonder reên voorस्पelt
't Gevaar, daar onze stam reets schein aan bloot ge-
stelt.En hoe uw byzyn, Goôn! moest ooggetuigen wezen
Van 't dreigen myns gemaals: nochtans 't deedt nooit
my vreezenDat gy zoudt 't werktuig zyn van zynen haat: maar nu
Feilt myne meening, wyl 'k 't gedreigde zie door u
Vervullen, en, ô schand'! te schelms werkstellig
maaken.Helaas! hier werdt het geen myn hart door vrees kon
maaken

Beantwoordt: dit 's de slag, de laagen reets voorfpeeld,
Dit de uitkomst, en 't beleid door mynen man befteld!

S A T U R N I N U S.

Hoe; kunt gy twyf'len, of 't verhaalde waar mogt
wezen?

Wel aan in dit gefchrift zult gy de waarheid lezen.
Hier valt geen achterdocht: dit handschrift meldt te
klaar

Uws vaders schelmftuk.

S E V E R U S.

Goôn! het is zyn handschrift!

P L A U T I L L A.

Maar

Hoe gy het aan den vorft als zichtbaar voor doet ko-
men,

Zoo kan 't voor waarheid nooit by my zyn aange-
noomen,

Wen 'k zynen haat aanmerk, en vaders trou. hoe
licht,

Zou kunnen het verhaal en lafbrief zyn verdicht?

't Was zelfs een mislag veel te grof aan u te geven

Den last in schrift, waar van dat af hing heil en leven:

't Was speelen met zyn hoofd, en 't eenen toe ver-
trouwd

Dien om te grooter winft ligt namaals 't feit berouwt.

S E V E R U S.

Ach! deez' verwarring maakt myn hart op 't hoogft
verleegen:

o Hemel! wie 't ook zy, 'k hebeen van beiden tegen.

Gy Saturninus, zeg, is 't Bassianus haat

Die deezen brief verdicht, en na het leven staat

Van haaren vader? wie, wie is 't die zich wil wreeken?

Deez' letteren verdicht, die van den aanslag spreekten?

Of is 't uw vader, die verslingerd op de kroon

En 't keyzerlyk gebied door hem ons tracht te doôn?

Wie van hun beiden zal aan 't schennis schuldig we-
zen?

Staat

Staat Plautianus my, of wel uw man te vreezen?
Maar kan ik twyf'len, daar dit handschrift meldt
't verraad?

PLAUTILLA.

Doch't is verdagt wyl't komt van eenen, die hem haat.
Wiens afgunſt is bekend, wiens vyandſchap geblee-
ken,

En teffens ook de trou myns vaders, die moet ſpreken
Hier voor zyn' onſchuld: want wat heeft hy niet be-
ſtaan

Tot welſtand van uw ryk? wat zorg niet ondergaan?
Als zyn gemoed in't heeft gevaar bleef onbezweken,
En voor de ſtrengheid van het lot nooit heeft gewee-
ken.

Maar heeft uw regt, o vorſt, in't oorlogsveld bepleit,
Wanneer Albinus heir hadt uwen val bereidt.

En des zou hy ontaard ſtaan na uw beider leven,
En om het keyzerryk te erlangen, u doen ſneeven?

SATURNINUS.

Hoe gy dit houdt verdagt van Baſſianus haat,
't Is Plautianus hand, die hier geteekend ſtaat:
Doch om te meêr geloof 't verhaalde by te zetten,
Ontbied hier uwen man, wil op zyn' houding letten;
En ondertaſt dan of niet zyn' geſteltenis
Geeft bleiken, dat hy van 't verraad onkundig is.

SEVERUS.

Wel aan dit middel dient hier by de hand genoomen:
Uyt.

Myn' lyfwacht: zeg den vorſt dat hy alhier moet kom-
men. *Binnen.*

'k Moet zien of zyne komſt 't verraad ontdekken kan,
Wie de verrader, of zoo ſnoô aanlegger van
't Verdichtzel zy! wie hier van twee my ſtaat te vree-
zen!

PLAUTILLA.

De Hemel geef het! doch dewyl aan hem zal wezen

18 P L A U T I A N U S.

Myn byzyn haatelyk, zoo zal 'k in myn vertrek
Ontwyken zyn gezigt.

SEVERUS.

Gaa, 'k zal van 't mondgefprek

U kennis geven, en dan nader onderhouden.

PLAUTILLA.

Geeft groote Goden, op wier goedheid wy vertrou-
wen,

Dat door 't ontdekken van deeze aangeleide list

De vree hersteld zy, en het hofkrakeel beslist.

VIERDE TOONEEL.

SEVERUS, SATURNINUS.

SATURNINUS.

Verschoon my, vorst, zoo ik te stout u myn^{gedagten}
Ontdekken derf.

SEVERUS.

En wat?

SATURNINUS.

Ik vrees dat zy zal trachten

Aan haaren vader te vermelden, hoe door my

't Besluit ontdekt is van zyn snoe verradery;

Om te overleggen hoe hy 't gruwel mag bedekken.

't Was ook te koel voor haar zich het gesprek te
ontrekken,

Wier vader wierdt door my dit schelmstuk opgeleid,

Indien dit niet beoogd wierdt van haar' schrandereid.

SEVERUS.

Gaa, Saturninus, wil op 't spoedigst dit beletten,

Doe myne lyfwacht all' de wyken straks bezetten

Van haar verblyf: en kom dan weer in dit vertrek

Den last ontfangen, dien ik na het mondgefprek

U geven zal.

T R E U R S P E L. 59
V Y F D E T O O N E E L.

SEVERUS.

DOor welk gety word ik gedreeven!
Goôn! zal het ryksbezit nooit rust of vrede geven?
Een nieuwe kryg bedreigt van buiten mynen staat,
Van binnen brandt het hof door onderlingen haat:
Onzecker wien ik zal verdoemen, wien gelooven.
Nu pleit de liefde, dan dryft Plautianus boven.
Neen, 'k weet het, wie my 't meest alhier te duchten
staat:

Gy Saturninus, gy, ô snooden! hebt 't verraad
Te schelms verdicht: ja gy hebt zynen val gebrouwen.
Maar hoe? wat redeport myn hart tot dit wantrouwen?

Dees lastbrief? neen, die pleit voor zyn' behoudenis,
Mits ik te wel bemerk dat hy ontschuldig is.

't Is Plautianus hand: wie kan het tegen spreeken?

'r Zyn zyne laagen; ja die wreeden wil zich wreeken:

Men twyfele niet meêr, het melt te zonneklaar

Zyn goddeloos besluit. ondankbaaren verraar!

Gy wilt den vorst om 't ryk, den zoon uyt haat doen
sneeven?

Is dit het loon, dat ik u heb uyt 't stof geheeven

Van uwe kleinheid? u myn huys heb ingelyft?

Is dit dees handel, die zoo groote boosheid styft

't Is ongeloofelyk, 't zyn Bassianus laagen:

'k Moet my van zynen haat voor lang ontdekt be-
klagen.

ô Zoon! hoe laagt gy my gestadig aan het hart,

En zie hoe myne zorg van u beantwoord werdt.

Vergeldt gy zoo de liefde eens vaders, die voor deezen

Van jongs u alle hulp zoo teder heeft bewezen?

Daar gy in 't ryksbewind myn' oudheid by moest staan,

Zoo doet gy 't hofgezin van tweespalt swanger gaan.

S E S.

S E S D E T O O N E E L.

S E V E R U S , B A S S I A N U S .

B A S S I A N U S .

IK denk dat myne komst en 't onderhoud zal strekken

Om het beraamd besluit des raads aan my te ontdekken,

En op te draagen het bestier van 't leger: 't geen Ik aan u weig'ren moet, als schaad'lyk aan 't gemeen.

S E V E R U S .

Geenzins: ik moet my zoon, van uw gedrag beklagen: Want uwen wrev'len aard reets heb te lang verdraagen.

B A S S I A N U S .

Hoe ik. . . myn doen. . .

S E V E R U S .

Ja 't is uw twiſtig hart, 't geen maakt

Dat heel het hofgezin in volle tweespalt raakt.

't Is u bekend, wat ik om 't ryk heb ondernoomen,

Na Pertinax door 't ſtaal der lyfwacht omgekomen,

Ik zyne dood beftond te wreken; hoe de ruſt

Van 't ryk geſtoord wierdt, is u ook met een bewuſt.

'k Heb door Albinus dood, door Nigers nederlaagen

Aan 't ryk geraakt, een eind' gemaakt der jammerplaagen,

Waar door het reets te lang gezold was, en bereid

Voor u van 't ryksbezit de volle zekerheid.

Ja 'k heb u uyt de jeugd van Romén opgedraagen

Tot bruid een' ſchoonheid, die het algemeen behaagen

Tot zich kon trekken, en wier glans vol tederheên

Was waardig ons geſlagt, en uw' genegentheên.

Wat trougigt bragt ze u aan? dat Romén als verſlagen

Riep, het was ſchats genöeg om vyftig op te draagen,

Uyt

Oyt Koninklyk geflagt geteeld. doch uw gemoed
 Vergeet die weldaân, en verftoot haar met de voet.
 Dit 's 't minfte zoon: uw haat ftaat naar haar vaders
 leven:

Gy nydig zyns geluks, en fchatten hem gegeven,
 Die zyn' gefpilde zorg tot heil van ftatts belang
 Zoo ruim verdienen kon, tracht zynen ondergang.
 En 't krygsbefluit, dat gy, als fchadelyk wil doemen,
 Belet dien aanflag: doch vergeeffch is dit verbloemen,
 Uw' valsheid is bekend... hoe 't fchynt of uw gelaat
 Dit wil ontkennen? neen, het veinzen komt te laat.
 Weet dat 't w aanflag my ten vollen is gebleeken.
 't Zyn deeze letteren, die hier het vonnis fpreken,
 U fchuldig maaken, en dees brief door u ver dicht,
 Dat hy na 't ryk zou ftaan, is die u zelfs beticht.
 Spreek, nu is 't fpreekens tyd.

BASSIANUS.

'k Beken ontroerd te wezen,
 Niet dat de ontdekking van 't betichte my doet vree-
 zen.

Neen, 'k weet myn' onfchuld: maar ik fchrik, als
 ik den haat

Van Plautianus zie, dien kanker van den ftaat.

Die onderling uw hof in vollen twift doet branden:
 En my als de oorzaak door 't betichten aan durft ran-
 den:

Op dat hy door deez' lift ontflagen van den zoon
 U mag hier na beftaan met minder fchroom te doên.

SEVERUS.

Tracht dus den ouden wrok, en afgunft te verbloe-
 men.

BASSIANUS.

Geenzins, ik haat hem, en moet zyn gedrag verdoe-
 men;

Heel Romen ook met my; 'k beken 't: want hy een' peft
 Is van den heelen ftaat, en 't ryks gemeene beft.

Hoe

Hoe heeft hy zich in 't bloed der burgeren gebaad,
 Wat ryken niet verdrukt, zich met hun goed belaaden?
 De Goôn ontgaan zelfs niet zyn' trotze hovaardy,
 Als hy hunn' vaten rooft met tempelschendery,
 Zelfs voert de paarden, hen gewyd, voor zynen wagen.
 En zou een bruidſchat dus verkreegen, my behaagen?
 Ik haat al wat ik van zoo booze hand ontvang.
 't Zy ver nochtans, dat ik na zynen ondergang
 Zou trachten, met hem van dien aanslag te betichten,
 Veel min tot ſchyn dier daad dien valschen brief ver-
 dichten,
 Nooit zal dit blyken: neen ik ontken het, en gy Goôn,
 Die alles weet, en ziet van uw verheven troon,
 Laat uwe gramſchap, zoo ik ſchuld heb, loon ver-
 ſchaffen,
 En my, zoo ik dien brief verdichte, op 't strengſte
 ſtraffen.

S E V E R U S.

Verſteend gemoed! hoe ver gaat uw' vermetelheid!
 Tergt gy den Hemel? vrees, ja vrees de ſtraf, bereid
 Voor die der Goden naam meinediglyk misbruiken.
 Hunn' roé ſlaat traag, doch is niet mogelyk te ont-
 duiken.

B A S S I A N U S.

Des vrees ik niet de ſtraf, want ik onſchuldig ben.

S E V E R U S.

En ik te meer om dat u hier aan ſchuldig ken.

B A S S I A N U S.

ô Hemel! heeft op uw gemoed zoo groot vermogen
 Die ſnooden, dat gy niet de onſchuldiging gedoogen
 Wilt van uw bloed! dewyl hy heerſcht in uw gemoed:
 Hy meerder indruk dan wel myn' verſchooning doet?
 Wel aan dan, wil my aan dien gruwel ſchuldig hou-
 den,
 Styf zyne laagen, ſchenk uw ryk aan dien vertrou-
 den:

Maar laat niet na van my te straffen: 't zyner wraak
 Gun Plautianus een zoo lang gewenscht vermaak.
 Des zoo gy eenmaal wil de vrede zien herbooren,
 Doem uwen zoon, en laat om hem my gaan verloo-
 ren.

Neem weg den hinderpaal uws vriends, op dat de rust
 Hier door hersteld zy, en het hof krakeel gefust.

SEVERUS.

Helaas myn hart beswykt! het doet my 't veinzen
 staaken.

Tree nader zoon, beschouw hoe gy 't gemoed kunt
 raaken

Uws vaders, hoe myn oog myn zielsgeheim ontdekt
 Door traanen, welk gelaat tot onderpand verstrekt
 Van myne liefde, des wil uwen toorn bepaalen:
 Een argwaan in myn hart gereezen deedt my dwa-
 len.

Ik waande u schuldig aan het opgeleide stuk,
 Doch 'k vind' het tegendeel.

BASSIANUS.

o Goden wat geluk!

SEVERUS.

Des sweer ik Hemel, zoo 'k die schuld heeft kom
 te ontdekken,

Dat geene teêrheid hem 't strafvonnis zal onttrekken,
 Zoo 't Plautianus is, die door den glans bekoord
 Van 't ryk, licht om 't bezit van dat ons beider moord
 Bestoken hadt, of Saturninus aangedreeven

Uyt haat hem te onrecht hadt beticht van na ons leven
 Te dingen, wie het ook van twee mogt zyn: Ik zal
 Zyn straf ten voorbeeld doen gedeijen van 't heel al.

S E V E N D E T O O N E E L .

S E V E R U S , B A S S I A N U S , S A T U R N I N U S .

S E V E R U S .

HEbt gy den last volbragt?

S A T U R N I N U S .

Ik deed de wyk bezetten

Van haar vertrek : dit doen kon haare gramschap
wetten :Zy vloekte myn bestaan, en scholdt de wacht voor
wreed,

My voor verrader, als die 't buiten ord're deedt.

Zy wilde iets schryven, en uyt haar gezigt en wezen
(Mits 't wierdt belet) zoo was haar oogmerk klaar
te lezen.Doch ik heb't zoo bestelt dat niets te vreezen staat,
Noch Plautianus van de ontdekking van 't verraad,
En haar' verzeekering onmoog'lyk iets kan weeten.Hy gants halsterrig, en van deezen drift bezeeten
Volhardt in 't gruwelstuk : ja zorg'loos door de waan
Dat myne hand gewis den gruwel zal bestaan,
Heeft my in 't herwaars gaan door Firmus aan doen
zeggen,Hoe 't dienstig was, den moord op 't spoedigst aan
te leggen.

S E V E R U S .

Ontaarde!

S A T U R N I N U S .

Want bereids zyn' vrienden hadt by een,
Die hy op de eerste leus zou brengen op de been.

S E V E R U S .

Kan 't moog'lyk zyn, hy zoo van zynen pligt te wy-
ken!

SATURNINUS.

Des ſtaa my toe, om u de waarheid te doen blyken
 Hoe Plautianus is ontaard van zynen pligt,
 Dat ik hem 't teken zend', dat de aanslag is verrigt.

SEVERUS.

En welk is 't teken, 't geen'er was beſtemd?

SATURNINUS.

Uw degen:

Waar op, als hy dien heeft uyt mynen laſt gekreegen,
 Hy ſtraks gewapend zal verſchynen in deez' zaal,
 Om 't ryk te aanvaarden, pas verkreegen door het
 ſtaal.

SEVERUS.

Daar Saturninus, wil aan hem tot teken geven
 't Geweer, 't geen heeft zoo vaak de vyanden doen
 beeven

Van 't Roomsche ryk, wanneer 't getergd met hel-
 den moed

Trofeën geſtigt heeft in het afgestreededen bloed.

Gaa kling, gaa heên geweer, zie of gy 't hart kont
 raaken

Van deezen wreeden, of uw byzyn hem kan maaken

Zyns pligts indagtig: en dewyl gy nooit geſtreên

Door liſt hebt, doe het nu, geleid hem herwaarts heên.

Let of zyn' moedwil tot het eind' blyft onbewoogen,

Of hy niet aarzelt, niet eens zugt uyt mededogen.

Houd daar.

SATURNINUS.

Δ Vorst, 'k ontfang met eerbied 't vorst'lyk ſtaal:
 'k Verzeeker u van hem te leev'ren in deez' zaal.

SEVERUS.

Volvoer dien laſt: gy zoon, op dat hy 't niet ontvlugten
 Mag, zoo verberg uw' wacht, dan ſtaat'er niets te
 duchten.

A C H T S T E T O O N E E L .

B A S S I A N U S .

WAt vreugde hemel! gy verhoort my dan in 't end':
Ja Goôn, 't schynt uwe gunst verwyd'ren wil
de ellend',

Waar van myn geest gedrukt geene uytkomst hadt
te wachten

Dan door hunn' dood, voor lang bestemd in myn'
gedagten,

Vaart voort met dit begin zoo wenschelyk, en laat
De uytkomst door zynen val verzaaden mynen haat.

Einde van het vierde bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

P L A U T I A N U S , S A T U R N I N U S .

S A T U R N I N U S .

W At is 't me een' vreugde, vorst, u op dien
ryd te ontmoeten,
Waar in 't my vry staat u als keyzer te be-
groeten

Der Roomfche heerschappy: geluk te wenschen met
Hun beider dood; waar door de twist aan kant gezet,
Gy ziet u het gevaar door mynen arm te boven,
En 't wit bereiken, 't geen g' u naauylks dorst belooven
Dan met beroering: dus noch rookende van 't bloed
Uws vyands, val ik u, als onderdaan, te voet.

P L A U T I A N U S .

Rys, Saturninus, rys; waar toe ter aard gebogen?
Dit quest my, ik kan die verneed'ring niet gedoogen.
Hoe! ik kryg 't ryksgebied door uw beleid alleen,
Het is van uwen arm dat ik 't gezag ontleen.
De Goden weten met wat vreugd' dat ik den degen
Des vorfts, op uw bevel door Firmus hebgekreegen.
Nochtans myn haat verslauwde als hy my 't staal
aanboodt,

Mits ik verzugte op het berigt van hunne dood.

S A T U R N I N U S .

Getuige zy dit staal, dat zy zyn omgekomen:
Want, als ik uwen last uyt Firmus had vernoomen
Om hen te dooden, en hoe het geschapen stont,
Zoo ging ik na de zaal, daar ik de vorsten vond,
Hen naderende in den schyn van eenen brief te geven:
Straks zonder argwaan, dat ik roeide op zyn leven,
Quam Bassianus my ontmoeten, en met een

68 P L A U T I A N U S .

Als ik den brief gaf, drong ik 't staal hem door de leên.
Hy struikelt op den stoot, en aanstonds zonder sprec-
ken

Daar 't bloed de zaal beverft, is hy ter aard bez weeken.
Severus als hy zag de dood van zynen zoon,
Greep zyne kling, en riep: *houd daar, ontfang het loon*
Verrader! ik moet door uw' dood my zien gewrooken.
'k Onduik den swakken slag, en heb hem meê door-
stooken.

Straks tast' hy na zyn' wond wegwerpende 't geweer,
Sloeg het gezicht om hoog, verzugte, en storte neêr.
P L A U T I A N U S .

ô Goôn! wat doet dees dag al z warigheên verdwynen!
't Zyn uwe gunsten, die de heilzon doen verschynen
Van myn herboren staat! en naast de Goôn zyt gy 't
Dien ik te danken heb. wel aan, men spill' geên tyd,
Maar volge 't gunstig spoor, en doe aanitonds de
wyken

Der stad bezetten. doch waar zyn der vorsten lyken?
S A T U R N I N U S .

In dit vertrek; hier is uws schoonzoons haat bepaald,
En ook de vorst vermoord, waar door gy zegepraalt.
De deur openende.

P L A U T I A N U S .
„ Zy leven; Goôn, wat zic'k! ach 'k ben misleid!...

T W E E D E T O O N E E L .

S E V E R U S , B A S S I A N U S , P L A U T I A N U S ,
S A T U R N I N U S , L Y F W A C H T .

S E V E R U S .

V Errader!
Zie hier de lyken van ons beide; tree vry nader,
Ondankbaare beschouw het voorwerp, daar uw haat
Op toegeleit hadt, om 't bezit van mynen staat.

P L A U -

PLAUTIANUS.

Zou 'k zoo ontdankbaar . . .

BASSIANUS.

Hoe! durst gy dit tegenspreken,
Nu gy gewapend komt op het gegeev'ne teeken
In deeze zaal? ô neen. uw' schyndeugd heeft gedaan,
Die rol is uytgespeeld.

SEVERUS.

Myn' lyfwacht gryp hem aan.
Ontmenschte! zeg hoe ver, zal uwe staatzugt draaven?
Gy tragt ons' dood, en wil dus uwen bloeddorst laa-
ven:

Gy, dien ik heb bemint! myn raad, en heul! ja gy
Aan wien ik had betrouwt 't bewind der heerschappy.
Vermeet'ne 'k heb u uyt uw' nietheid opgenoomen:
Wat rykdom hebt gy niet van myne hand bekomen?
't Is niet myn' gunst, die u eene eer heeft toegeleit,
Dat heel de wereld die beschouwt met nydigheid?
Dat de eed'len deezer stad u zien met nydige oogen
In glans, in achtbaarheid ver boven hen verhoogen?
Wat ampten, wat bewind van staat, wat waardigheên,
Die gy beoogt hebt, of ik heb ze u doen bekleên?
In 't kort, uyt al de jeugd, en 't jofferschap van Rome,
Hoe zeer bevallig, en van adel voort gekomen,
Heb ik uw' dochter op uw voorstel waard geacht
Om door de trou te zyn een lid van myn geslagt.
Wat staatsbelang heeft my tot deeze keur bewoogen?
Was 't niet op dat uw staat, ten hoogsten top getoogen,
Door toedoen van myn' gunst te vaster wierdt ge-
grond,

Uw heil met 't myne wierdt verknogt door 't trou-
verbond?

Deez' weldaân, u zoo mild geschonken, zyn ver-
geeten:

Ik voede eene adder, die zich zelve durst vermeeten
Om na myn ryksgebied te dingen: groote Goôn!

Selfs onzen val bewerkt, dit is dier gunsten 't loon.

P L A U T I A N U S.

Verwacht geen laf berou, dat ik door vrees bewoogen
Der straf, u val te voet, vergeving zou beoogen.
Neen, 'k weet myn doen, en hoe de toegepaste straf,
My, als misdadig, zal doen daalen in het graf.
Ik heb na 't ryk gestaen, gedongen na uw leven,
Geen acht geslagen op de schatten my gegeven,
Nochte op de gunsten op 't hoogdravenist afgemaald.
Die zyn genooten, ja: doch weder ruym betaald
Door 't zorgen voor het heil uws ryks, door hach-
lykheden,

En kommer in 't bestier der volkeren geleeden.

't Was deeze trouwheid waar door gy haar waardig
vondt

Om vrou uws zoons te zyn door 't wettig trouwver-
bond.

o Trouwverbond! het geen ik eeuwig zal verdoemen,
Vervloeken eeuwig, en gestaag den grondslag noemen
Van myn verderf, waar uyt het hot krakeel, en twist
Gerezen, niet dan door myn' dood kon zyn beflist.
Dit 's de oorzaak, dat ik heb dien aanflag ondernoo-
men:

Ik Bassianus trachte uw' laagen voor te komen

Wanneer gy mynen val behertigde met vlyt,

Als niets ontbrak aan het volvoeren, dan de tyd.

Maar ach! het noodlot, u te gunstig, is my tegen:

Welaan, bloeddorstige door 't middel van den degen

Verzaad dien ouden wrok: kom baad u in myn bloed:

't Is tyd, dat gy uw lang gespeende lust voldoet.

B A S S I A N U S.

Versteend gemoed! gy durft ons in 't gezigt braveren,

Ver van beroerd te zyn, uw snood bestaan verweeren,

Bepleit dit gruwelstuk uyt nood te zyn verrigt,

Wiens boosheid slaat de Godn om wraak in 't aan-
gezig.

Gaa hoop uw' misdâân: tracht daar voordeel uyt te trekken,

Met 't eene gruwelstuk door 't ander te bedekken:
Wyl uwe booze tong met haat, en nyd belaan
My durft betigten van na uw verderf te staan.

o Boofwigt! ik kon voor dien laster loon verschaffen,
De logen door de dood des logenaars ook straffen:
Maar neen; gy zyt niet waard, dat gy door my het
boet,

Myn' kling besmet wierdt met zoo eereloofen bloed.
De Hemel gaf dat gy voor lang waardt omgekomen,
Heel Romen hadt met vreugd' dien ondergang ver-
noomen,

Ja veele volkeren, die zagen zich ontslaan
Van uw geweld, waar door zy namaals zyn vergaan.
Doch nu ter goeder uur, zien ze uwen hoogmoed
daalen

Uw' magt, door overwigt ondraaggelyk, bepaalen;
Verheugd om uwen val. want 't aangeleid verraad
Verydeld, u eerlang de straf te wachten staat.

PLAUTIANUS.

'k Voorzag dieblydfchap, en 'k zou welgemoedigd
sterven

Zoo ik die vreugde kon verstooren, u bederven:
Myn val was aangenaam: ik vreefde geene dood:
Indien ik in de straf u had tot deelgenoot.

Maar van zoo dood'lyk leed, is 't swaarste myner
quaalen

Dat ik moet uwen haat met vreugd' zien zegepraalen.
Des wensch ik, want my magt ontbreekt, u een gety
Van rampen, welker eind' 't begin van and're zy.
Ja dat het lot mag van uw hof een bloedbad maaken,
Dat twift, dat staatskrakeel het doe te gronde raaken;
Op dat gy afgesloofd uyt wanhoop zoek een' dood,
Die noch geweigerd, dit uw lyden meêr vergroot.

SEVERUS.

Houd op, ó wreede! gy van wanhoop heel bezeten,
Slaat tot verwoedheid door het knaagen der geweeten

D E R D E T O O N E E L.

SEVERUS, BASSIANUS, PLAUTIANUS,
PLAUTILLA, SATURNINUS,
LYFWACHT.

PLAUTILLA.

REgt, vorst; vergun my regt der wederwaardigheên
Van Saturninus, 't hoofd der lyffstuffers geleên,
Die als gevangen my . . . maar ach, wat zien myne
oogen?

Goôn! is het waarheid? gy geboeid . . . door wat ver-
mogen?

Helaas! myn vader, gy . . . ó Hemel! heeft uw raad
Verbolgen vast bestemt den val van onzen staat?
Zult gy oogluykende de onnooz'le zien verdrukken?
Hent 'onrecht voor de straf van 't loos betigten bukken?

SEVERUS.

Vergeefs daagt gy de Goôn hier tot getuigen, daar
Door zyn' bekentenis 't verraad blykt middagklaar.

PLAUTIANUS.

Jadochter, 'k ben verraân, gy fiet het; myne laagen
Die zyn vrydeld, het kon dus den Goôn behaagen,
'k Had hunne dood bestemt, en buyten u bestaan
Den aanslag, daar ik in noodwendig zal vergaan.
't Moest ook zoo wezen, want de welstand van ons
leven

Tot keering van 't geweld uws mans, heeft my ge-
dreeven

Tot dit verwoed besluit, 'k beklaag niet mynen val;
Maar dat ik eenen man u achterlaten zal,
Wiens wrcev'lig hart vermaak zal scheppen in uw
lyden.

Doch

Doch wees't getrooft: vaar wel, ik kan u niet bevryden
 Voor zynen wrok: maar toon, als gy blyft onbedeesd,
 Ten spyt zyns haats, dat ik uw vader ben geweest.
 Wel aan, men rukk' my weg: volvoer de straf be-
 schooren...

PLAUTILLA.

Helaas! verbeid. wil eerst, ô vorst, myn' bede aan-
 hooren:

Gedooft, gedooft dat 'k u, versmacht in eenen vloed
 Van filte traanen, om vergeving val te voet.

Geef, geef genade, ach! aan de dochter voor den vader;

En zoo gy't weygert om dat hy wierdt een verrader,

Zoo smeek ik, indien noch dien naam gebruyken derf,

Als vrou uws zoons, myn heer, belet toch dat hy sterf.

En kan deeze euveldaad niet ongewroken blyven,

Wel aan laat myne dood het vonnis onderschryven:

Ik stel my voor hem in: 'k zal vol eerbiedigheid

Als borg de straf ontfaan, die hem was toegeleid,

En door eene eed'le dood het regt te vrede stellen:

Des laat op my als een' die schuld heeft 't vonnis
 vellen.

Wyl ik, en myne trou zyn oorzaak van den twist;

Dus kan door myne dood, die weêr zyn uitgewist.

Geef myn geklag gehoor; aanschouw den drang van
 traanen;

Erberm u zyner; laat u die tot zagtheid maanen:

Nooit wierdt'er grooter roem, dan door genaâ be-
 haald,

Als van de drift, een vorst, zyns wraaklusts zegepraalt.

SEVERUS.

Een vorst zal zynen naam op ieders tong doen leven,

Wiens arm de goede loont, den quaade straf doet
 geven.

PLAUTILLA.

Noch meerder zoo hy't quaad, op hem zelfs aangeleid

Vergeeft: men volgt de Goôn in hunn' goedaardigheid.

SEVERUS.

Daar 't quaad blyft ongestraft vermeord'ren de ge-
vaaren.

PLAUTILLA.

Door strafheid holt het paard; daar 't zagtheid doet
bedaaren.

SEVERUS.

Een, die na 't regt niet straft der boozen quaad bestaan,
Gebiedt het zondigen, ja heeft het zelfs begaan.

PLAUTILLA.

Hoe! heeft Augustus dan een' gruweldaad bedreeven,
Als hy aan Cinna heeft vergiffenis gegeeven,
En 't verder eedgespan? geenzins: mitfdien zyn naam
Groot door 't verwinnen, wierdt noch grooter door
die faam.

Ja daar de strengheid van de straf niet kon beletten,
Dat vaak tot zynen val zyn' vrienden 't moordflaal
wetten,

Zoo heeft dit doen geweest van zulk een' kragt, dat hy
Daar na met rust gevoert heeft de opperheerschappy.
Des laat een voorbeeld, zoo doorlugtig u beweegen:
Slaak zyne ketenen.

SEVERUS.

Het regt kant zich hier tegen.

PLAUTILLA.

In aller Goden naam.

SEVERUS.

Die vorderen de straf.

PLAUTILLA.

Dan om zyn' zorg.

SEVERUS.

Die is voldaan door 't geen ik gaf.

PLAUTILLA.

Is alle hoop dan van genade, Goôn! vervloogen?
En moet ik zyne dood beschouwen voor myne oog-
gen?

Aen

T R E U R S P E L. 75

Aan welke rampspoed stelt gy vinnig lot my bloed?
 Des keer ik my voor 't laaft tot u, myn bedgenoot.
 Ach! wees myn voorspraak tot behouding van het
 leven
 Myns vaders!

P. J. J. J.

BASSIANUS.

Zoo gy wordt als vrou hier toe gedreeven,
 Zoo eisch tot wraak uws mans de straf, want hy
 door haat
 Vervoerd, na zynen val, en dien zyns vaders staat.

PLAUTILLA.

Hy is myn vader.

BASSIANUS.

Doch stondt na myns vaders leven,
 Ondankbaar voor al 't geen zoo mild hem was ge-
 geeven,

Volhardt hy tot het eind' in dit besluit, des moet
 Zyne ontrou zyn gestraft ten koste van zyn bloed.

PLAUTILLA.

Nochtans ik bid. . .

PLAUTIANUS.

Houd op: ik heb te lang geleeden
 Dit smeeken voor myn heil, en uwe tederheden
 Om myn' verlossing zyn gebleeken dochter, spaar,
 Spaar uwe traanen, noch en smeekt by geen barbaar:
 Want hem, die mynen val voor lang door zyne laagen
 Betragt heeft, is 't vergeefs om bystand hier te vraagen.

BASSIANUS.

Men breng' hem aanstonds weg.

PLAUTIANUS.

Kom volg, hebt gy den moed,
 Wees ooggetuigen van 't vergieten van myn bloed.

PLAUTILLA.

Verbeid. . . hou stand! . . .

SEVERUS.

Neen gaat, volvoert myns zoons bevelen.

VIER.

VIERDE TOONEEL.

SEVERUS, BASSIANUS, PLAUTILLA,
SATURNINUS.

PLAUTILLA.

HY's weg ô Hemel! ja. dit 's't eind' dier hof-
krakeelen,
Dit de uitkomst! nu het lot (van myne vrees voor-
speld)

Woedt tegens onzen stam met toomeloos geweld.
Des nademaal gy hebt hem zyne dood beschooren,
Noch myne klagten meêr gewaardigt aan te hooren;
Maar dat gy, wars van myn' gebeden, die verstoot;
Zoo maak van al myn leed een einde door myn' dood.
Op dat ik na dien slag niet eeuwiglyk mag klagen,
My bloot gesteld zien aan een' reeks van jammer-
plaagen.

En heeft het regtzyn bloed zoo streng geeischt, wel
aan

Laat my als 't overschot ook nevens hem vergaan.
Zoo zal 'k de gramschap van de Goôn te vrede stellen,
Met mynen ondergang myn lyden neder vellen:
Betigten zelfs de Goôn van onregtvaardigheên,
Als myn onnozel bloed geplengd wordt, en vertreên.

SEVERUS.

Staak deeze klagten, die vermeerd'ren uwe quaalen,
Wil doorbezaadigtheid den last dier rouw bepaalen:
De grootheid van 't gemoed wordt nooit zoo klaar
geleerd,

Dan als het in zyn leed getroost, het lot braveert.
Gy Saturninus, doe aanstonds den raad vergaaren,
Op dat men hen 't verraad ontdekke, en 't wedervaaren
Van Plautianus: dat hen kenn'lyk zy, hoe ik
De straf na't regt, en niet na myne wraaklust schik.

VYF-

T R E U R S P E L. 77
V Y F D E T O O N E E L.

PLAUTILLA.

O Wisselvallig rad! waar door de stand der grooten
Gessingerd en gesold, nu op, nu neêr gestooten,
Wordt 't speeltuig van 't geval en 's noodlots grim-
migheid;

Zelfs als den sterveling de dart'le voorspoed vleit.
Ik staa alleen, ondaan van heul; van troost, van
vrienden,

In 't midden van het hof ontblood van hofsbedienden:
Die vleijers dienen om te vorderen in staat
Verlaten u, zoo dra u het geluk verlaat.

Ach! my ellendige! wien uytte ik myne klagten?
Van wien staat my ooit troost in al myn leed te wacht-
ten?

Myn man? neen: hy verhard door haat ziet zyne dood
Met vreugde, en zynen val', dien hy voor lang besloot.
Noch van Severus, die door wraakzugt aangedreeven
Beroept den raad, en wil door hen het vonnis geven.
Goôn! zoo hun hart noch van meêdoogen wierd be-
stierd,

Hem om de zorg van 't ryk 't verraad vergeven wierdt,
Wat zou myn hart ontgaan... ach ydele gedagten!
Kan ik van hunnen haat zoo goed' eene uytkomst
wachten?

Neen 't is de raad waar door de vorst 't gemeen ver-
blint,
Zyn quaaddoen wettigt, en zich vry van opspraak
vindt.

S E S D E T O O N E E L.

PLAUTILLA, FLAVIA.

FLAVIA.

HElaas mevrouw wat druk!

PLAU-

P L A U T I L L A .

Hoe dus ontfeld van wezen?

Wat is 'er gaans?

F L A V I A .

ô Slag!

P L A U T I L L A .

Staat my nog meêr te vreezen
Van 't lot? zeg, is bereids myn vader omgebracht?
Of myne dood bestemd? die 'k wel getroost verwacht,
Als 't zekerst middel om te onduiken myne quaalen.

F L A V I A .

Beef, beef mevrou op 't geen myn mond u komt ver-
haalen,

Waar door myn hart beswykt. uw vader . . .

P L A U T I L L A .

Ach! gewis

Hy is reets dood, ik merk 't uyt deeze onsteltenis.

F L A V I A .

Ik trad op een gerugt, het geen ik had vernoomen,
Na 't plein van 't hof, alwaar ik eene drom zag komen
Van lyfstaffiers, waar van uw vader streng gekneld
Wierdt na den kerker toe geleid, blood aan 't geweld
Van deeze dienaars: doch in 't gaan klonk in onze
ooren

Een overluid geroep, 't geen zich alom liet hooren.
*Houdt stand, houdt stand de vorst die schynt bewoogen, by
Wil hem vergeven 't quaad van zyn' verradery.*

Dit fremd' den voortgang der soldaaten, opgetoogen
Door deeze maar': maar zie, uw man komt aange-
vloogen

Met een verwoed gelaat, en roept, *waar toe gewacht?
Waarom niet den verraâr zoo daad'lyk omgebracht?*

Ach! kan ik melden met wat wreedheid de soldaaten
Hier op, door deezen last gespoord, en uytgelaaten,
Om stryd aandrongen; en hem geven stoot op stoot.
Door deeze woede valt hy overweldigd dood

Ter

Ter aarden. en, ô Goôn, wat buytenspoorigheden!
 Het lichaam werdt vertrap, mishandeld, en vertreden.
 Waar na zy als in praal en teeken hunner moed
 Uws vaders lyk, ondaan van kleëren, en bebloed,
 Gebonden sleepten langs den grond der galeryen,
 Ten schoufpiel van 't gemeen. des om de razernyen
 Des volks te meêr tevoën ('tgeen in zyn' dood ver-
 blyd,
 Den aanslag vloekte met een lasterlyk verwyt,))
 Wierdt 't eind'lyk van den trap van 't hof op straat
 gefmeeten,
 En door den moedwil van het gracu van een gereeten.
 Doch Firmus streng geboeid wierdt, na uws vaders
 dood,
 In den beroepen raad geleid als deelgenoot,
 Zoo dra ik herwaars quam.

PLAUTILLA.

Hy is dan omgekomen?

Het vonnis uitgevoerd, wiens uitspraak my deedt
 fchroomen?

Wel aan, myn' Flavia, niets en ontbreekt'er, dan
 Dat ik het lot braveer, en in het aanzien van
 Die beuls myn bloed vergiet, hier door my mag van
 't lyden,

En bits onthaal, daar ik aan blood zou ftaan, bevryden:
 Op dat hun haat, op my geveft, getuige zy,
 Hoe ik door myne dood my van dien last bevry.

SEVENDE *en laatste* TOONEEL.

PLAUTILLA, FLAVIA, SATURNINUS.

SATURNINUS.

MEvrouw, ik kom 't bevel uws mans aan u ont-
 decken:
 Die u verbant, en wil dat ge aanstonds zult vertrekken
 Uyt

80. P L A U T I A N U S, &c.
Uyt 't hof: verklaart uw goed vervallen aan den staat,
Endat uws vaders: die voor 't aangaan vanden raad
Door zynen last gedood is, des wil u bereiden
Wyl ik u aanstonds moet na Lipara geleiden.

PLAUTILLA.

Ha Hemel! 'k waande my door een' verwachte dood
Reets 't leed te boven, doch nu hy zyn' vrou verstoof,
My slegs verbant, zoo wist hy middelen te ontdekken,
Om met myn leven ook myn lyden uyt te rekken.
Doch 't geen in mynen druk vermeerdert myne finart,
Is, dat door u zyn wil aan my geboodschapt werdt,
Gy in myn' ballingschap my derwaars moet geleijen.

FLAVIA.

Helaas! mevrou, ach, ach! ik moet uw lot beschreijen.

PLAUTILLA.

Vaar wel myn vaderland, en alle pragt van 't hof,
Wel eer myn wellust, doch vergaan tot rook, en stof:
En gy, ô wereldstad! vaarwel ô pragtig Romen,
Waar in ons staat verhoogd was, om ten val te komen:
Niets ov'rig van al de eer, na deezen jongsten dag
Als 't haat'lyk denkbeeld van ons neêrgeftort gezag.
Vaar wel myn' Flavia.

FLAVIA.

Hoe zou ik u begeeven,

Mevrou?

PLAUTILLA. *C. Poot*

Gy moet.

FLAVIA.

ô Neen! ik volg u heel myn leven:
• Een' waare vriendschap scheidt noch tegenspoed,
noch druk;
Maar blyft bestendig zelfs na 't wyken van 't geluk.

Einde van het vyfde en laatste bedryf.

